

АДПСНЫ

Ареспубликатә ҳәынтқарратә усхәартә «Аҗснымедиа»

2025 ш. иуул 10 № 51-52 (21 657)

Акәа ақалақь 2509 шықәса ахытцит

Бадра Гәынба иҗаитқаз адныхәалара

Аҗсны Ахәынтқарра Ахада Бадра Гәынба Акәа ақалақь Амш азы ад-

ныхәалара җаитцит.

Адныхәалараҗы, ахәтакахәла, иазгәаҭоуп:

«Хәтыр зқәу Акәаа, Аҗсны ахтны-қалақь асасцәа!

Гәык-җсык ала ишәыдысны-хәалоит Акәа ақалақь Амш. Ари аныхәа еиднакылоит хәқалақь ссир

ашәақәгылареи аҗиареи зааҗсара аду, уатцәтәи аҗеиҗш бзиа ачаҗара знапы иану зегъы.

Акәа – 2500 шықәса инареиҳаны изхьтҭуа, аҭоурых беиа змоу, ацивилизация дукәа рышьтцҭреи рқаҗареи ирхаану қалақьуп.

Ашәышықәсақәа иргәылсны уи еиқәнархеит даҗеақы иаламҗашьо ахаҗара, аҗшзара, иаҭоу аҗхарра. Акәа хара зегъы хзы иахтны-қалақь мацараны иказам, ари Аҗсны иагәуп, ххәынтқарратәра, ххәаҗитра, хмилаттә акзаара иасимволуп.

Иахьа иумбарц залшом хәхтны-қалақь аҗеитқара ишаҗу. Есены аҗаҗсахуеит, имҗаҗысуеит аиҗашәақәыргыларатә усурақәа, амҗақәа, апаркқәа реиҗекаара иаҗуп. Хара зегъы хәаҗхьа иқәгылоу уснагзатәны иҗоуп хәқалақь аҭоурыхтә хәҗара еиқәырханы аҗшзара, ахаара аиҳаҗара.

Акыр иаҗсоу Акәаа, абри аныхәамш азы зегъы ишәеиҗҗасшьарц стахуп агәабзиара, атынчра, аизхазыҗыра, аиҳызара җыцқәа хәҗсадгьыл Аҗсны, хәхтны-қалақь аизхазыҗыра ахьзала.

Ашәышықәсақәа иргәылсны

Есышықәсеиҗш, сынтәагы

■ Есышықәса, иуул раҗхьатәи асабшаҗены Аҗсны иазгәартит Акәа ақалақь Амш. Ари азбамта рыдыркылеит 2016 шықәса ианвар 28 азы.

Абри аҗены Ахьз-Аҗша апарк аҗны ашәтқәа шытатан 192-1993 шықәсқәа рзы Аҗсны жәлар Рҗынцтәылатә еибашьраан иҗахаз рбаҗаҗы.

Иҗахаз ргәаладыршәарц уахь инеит Акәа ахадара аиҳабы Тәмыр Аҗрба, уи ихәтыпҭуа Автандил Сурманизе, Астамыр Ашәба, Константин Тарба, Инал Аҗзба, Москваи Санк-Петербург иреиҳабырақәа рхатарнақәа, ақалақь аныхәамш азгәатаразы иааз Самара, Нижни Новгород, Луганск, Тамбов, Дон ихықәгылоу Ростов, Аахытц-Уаҗстәыла рҗнытәи аделегацияқәа, ақалақьуаа.

Акәа – адуinei аҗәытәзатәи ақалақьқәа ируакуп.

Акәа ахьышәтоу адгьылцакыра антикатәи аамтқәа раангьы ауаа нхон. Антика аамтазы ара иҗан аҗәытәзатәи абырзенцәа ишәадыркыз Диоскуриа хәа изышәтәз аиланхартә.

Абжәаратәи ашәышықәсақәа раан Акәа еиуеиҗшым аимперияқәа ирымпытақын, убрахь иналатцаны Византиеи Османтәи аимперии. 19-тәи ашәышықәсазы ақалақь ииасит Урыстәылатәи аимперияхь. 1917 шықәсазы Октябртәи ареволюциеи анаҗстәи ахтысқәеи рышәтахь, Аҗсны зегъы аиҗш, ақалақь Асовет

Еидгыла иахәтәкны иҗалеит. СССР анеилаҳа, 1992-1993 шықәсқәа рзы Аҗсны жәлар Аҗынцтәылатә еибашьраҗы иргаз Аиааиреи ашәтахь, уи ихыиҗшым Аҗсны Ахәынтқарра иахтны-қалақьны иҗалеит.

Ари аҗены ақалақь еиуеиҗшым атыпқәа рҗны аныхәа иазкыз аусмҗаҗатәқәа еиҗекаан. «Сказка» хәа изышәтоу Т.Шамба ихьз зху апарк аҗны имҗаҗысит ахәыцқәа рзы арлахҗыхратә усмҗаҗатәқәа.

Ажыжь асаат 10 инаркны ахәыцқәа араҗа еиуеиҗшым ахәмаррақәа рзеиҗекаан: аҗра-аҗара, асахьаҗыхра, цәгәырла аҗсызкра.

Убри ашәтахь иқәгылеит Акәа ахәыц бахчақәа «Алашара», «Звездочка», «Алиас» ухәа раазамтқәа. Ахәыцқәа ахәаҗшцәа дыршанхеит инарыгзоз ашәақәеи ақәашарақәеи рыла.

Аныхәатә программа арежиссиор Гәдиса Тодуа ақәыпшцәа иры-

диныхәалеит ари амш. «Шәыжәан еснагь ицкьзааит», – иҗеит иара.

Апрограма аспорттә хәта иамеханакуан аспортшолқәа рҗын-тәи агимнастцәа қәышцәа рықәгыларакәа.

Ахәыцқәа гәахәарыла иахәаҗшит ашәахәаҗцәа, ақәашаҗцәа қәыпшцәа злахәыз аныхәатә концерт. Аиҗекааҗцәа ирыбзоураны ари аусмҗаҗатә дарбанзаалак асас игәаҗхон, игәы шытнахуан.

Ацәыргәҗатә «Акәа. Аколлекционер идунеиҳәаҗшра» аартын Аҗсны Абанк Амузеи аҗны.

Ацәыргәҗатәхь иааган ахатәи коллекцияқәа рҗынтәи аҗыхантә, аграфика, афотопортретқәа, адекоратив-хархәаратә җазара амаҗәарқәа. Урт рыла еилукаауан Акәа аҭоурых. Ара иҗан В.Бубнова, Н.Бронштейн, Решевски, А.Аҗынцәал ухәа егырт авторцәа русумтқәа.

(Алгартә 2-тәи ад.)

Анапхгаҗцәа қәыпшцәа рҗыларә

Аҗшыгамта җыцқәа

■ Аминистрцәа Реилазаара аконференц-зал аҗны имҗаҗысит атәыла Ахада Бадра Гәынбеи, «Аҗсны акоманда» аконкурс аан афинал ахь инеизи, аиааира згази реиҗыларә.

Аусмҗаҗатә иалагеит Аҗсны Ахәынтқарратә гимн архәарала. Анаҗсан Ахада дрыдныхәалеит аконкурс аҗны аиааира згази афинал ахь инеизи, урт атәыла акадртә резерв роуп хәа рзиҳәеит. Ахәшыра харақы аиҗеит аспециалистцәа қәыпшцәа раҗшыгамта, урт Аҗсны арҗиараҗы рлагаламта аҗатара иахьашәтоу.

«Сара сзы даара акратцанакуеит җаҗхьа «Аҗсны акоманда» аҗыларә. Сызлахәаҗшуала, уи хтәыла акадртә резерв ауп. Ахәшыра харақы астоит ххәынтқарраҗы имҗаҗысуа апроцессқәа шәышрызнеиуа, урт шәрылахәызарц гәык-җсык ала иахьышәтоу. Агәра аҗны ськоуп, еиуеиҗшым аусхккәа рганахьала аспециалистцәа гәыпшцәа рыдгыларала, ргәазықатцарала хара иҗалшоит ахәынтмчра аусбартақәа рахь анапхгаҗатәҗцәа қәыпшцәа рықәыргыларазы аҗагылазаашьа маншәалақәа раҗцара», – иаҗишйт Ахада.

Хазы ахәынтқарра Ахада табуп хәа реиҳәеит Урыстәылатәи аҗызцәа.

«Табуп хәа расхәарц стахуп Урыстәылатәи хәышцәа. Урт ирыбзоураны иалыршахеит «Аҗсны акоманда» апрограма анагзара. Аплатформа «Урыстәыла – алшарақәа ртәыла» алахәылацәа ирзаанартит занаатла аизхаразы, аҗышәа аимдаразы амҗаҗыцқәа», – иҗеит Бадра Гәынба.

Аконкурс аҗны аиааира згази афинал ахь инеизи ахәынтқарра Ахада иҗыларәан ирымоу аҗыцапшыгарақәа цәырыргеит.

«Аинтерес чыда ахылҗеааит апрокет «Иманшәалоу, ашәартара зым ақалақьтә пстазаара аиҗекаара». Уи азкуп ақалақь аҗагылазаашьеи ауааҗсыра рыҗцстазаара ахәаҗбзиареи рганахьала ахықәкы җыцқәа ралартәара. Апрокет аус адызулоз акоманда иалоу ргәаанагарала, иманшәалоу, ашәартара зым ақалақьтә пстазаара аиҗекаара Аҗсны Ахәынтқарра инфраструктура-

ла аиқәыршәара аспект хада акәны иҗоуп, хықәкылатәқьа анырра қанаҗоит уи асоциал-экономикатә рҗиара ашқа.

Аҗыцапшыгарақәа инарықәыршәаны, апрокет авторцәа аҗәалагала җартеит ауааҗсыра рзы аиҗш, ахтны-қалақь асасцәа рзгьы амшынпшахәаҗы Аинтернет хгәыда-псада адкыларазы, аҗсеиқәырхагәтә тыпқәа, анықәара зцәыуадашурзы апандусқәа рыҗатцара, иара убас даҗеақы иаламҗашьо ақалақь ахаҗара – «Апатырқәал тлақәа рымҗа» аиҗекаара. Уи ақалақь ахаҗара арҗшзоит, атуристцәаҗы аднапхьалоит.

Иаагаз егырт аҗшыгамтақәа рышынцқәа иҗан – «Жәларбжәаратәи атцаралырратә конференция «Аҗсны адуinei». Уи амҗаҗара ацхраауеит Аҗсны атуристтә лшарақәа рцәыргара. Апрокет иазпхьагәанаҗоит акурортологиеи аиҗашәақәыргаларатә медицинеи реиҗарҗиара.

Апрокет «Аҗсны ахәаа» хықәкыс иамоуп афизкультуреи, аспорти, апартиотизми рырҗиара, иара убас аспорттә проектқәа рганахьала жәларбжәаратәи апартниорра арҗәғәара. Атәыла Ахада абри аҗшыгамта дадгылеит, иазгәеиҗеит уи акомандатә җазшы арҗәғәареи аҗызаратә чыдаракәа раарҗшреи рганахьала амч-алшара шамоу.

Анна Гәыния, аконкурс аҗны аиааира згаз, Аҗсуа телерадиооилахәыра аиҳабы лхәтыпҭуаҗ, Ахада изеиталхәеит апрокет лалахәра илнәтаз агәахәарақәа.

«Аҗхьа слакҗакуан иаҗаху адыррақәа сзышәҗаарыма хәа, аха атцара, аинтеллектуалцәа аус рыцура иабзоураны, исныруа салагеит сдыррақәа шхәтәауаз», – иазгәалҗеит Гәыния.

Аконкурс «Аҗсны акоманда» иазоит атцарадырратә программақәа рыла иазықатцоу анапхгаҗцәа. Алахәылацәа уи еиҗызкааз табуп хәа рархәеит атцара аганахьала ирыҗтаз алшарақәа рзы.

Аиҗыларә иалахәын Аҗыза-министр ихәтыпҭуаҗ, аҗари аспорти русқәа рзы Ахәынтеилакы ахантәаҗы инапынцәқәа назыгзо Тарашь Хаҗба, Ахада Иусбарта анапхгаҗы Беслан Ешба, аплатформа «Урыстәыла – алшарақәа ртәыла» адиректор хада ихәтыпҭуаҗ Дмитри Гүжелиа, аусбарта «Сенеж» аҗазарта аҗыцапшыгарақәа рзы апроректор Никита Трофимов.

Аиғызара ашыаа – аусеицура

Апсны – Урыстәыла

■ **Апсны Ахада Бадра Гәынба идикулеит Иван Носков хадас дызмоу Самара ақалақьтә округ аде-легация.**

Ахада асасцәа дрыдныҳәалеит, иазгәеицит Апсни Урыстәылеи ре-изыкәаашыақәа астратегиятә җаз-шыа шрымоу.

«Хәәынтқаррақәа – Урыстәылатәи Афедерацияи Апсны Ахәынтқарреи – реизыкәаашыақәа хара хзы астрате-гиятә цакы рымоуп. Ари аиғызареи наҗ-ахәтыреикәтареи шыаас измоу усеицурууп. Апсны жәлар ипхазә, гәык-цсык ала ирзыкоуп Урыстәы-лаа, Урыстәылатәи Афедерация ми-лат рацәала еилоу ажелар», – иҳәе-ит Бадра Гәынба.

Ахәынтқарра Ахада иара убас иаликаит аекономики, акультуреи, атцарадырреи, аспорти рганахәла Урыстәылеи Апсни русеицура арҗи-ара акырза шацанакуа.

Гәынба Гәдоутә араиони Сама-ра ақалақьтә округи рхадарақәа русеицуразы аиқәшахәтра анапы атцафра Апсни Урыстәылеи русеи-цура зырғәгәо шыафәууп хәа иҳәеит.

«Шәара, хәтыр зқәу Иван Ни-колаи-иҗа, шәфызцәа табууп хәа шәасхәарц стәхуп амышынҗыкә иагу-иабзоу апрокеит анагзарафәи Гәдоутә араион иашәтә ацхыраара-

арахь цсшыара иаауеит, культурала, уафәтәышсала аимадарақәа хәмоуп.

Хәзхиоуп культурала аимада-рақәа, аспорт аганахәла аусеицура, еицәхәеицшү апрокеиткәа рынагзә-ра. Атцак чыда амоуп ххәыцқәа ре-ишызара, ххызхәала уброуп иахә-лагауа аилибакааратқәа. Хәзхиоуп апсуа школхәыцқәа рыдкыла, хә-игәыргәоит Самарантәи ахәыцқәа Апсныка раалара. Абас еицш икоу аимадарақәа роуп аиғызарацәкәа уасхырс иатцәгылоу», – иазгәеицит Иван Носков.

Апсны Ахада дшыҗаз анапы атцафын Гәдоутә араион ахадареи Самара ақалақьтә округ ахадареи рыбжыара жәларбжыаратәи, адә-ныкаекономикатәи аимадарақәа рзы аиқәшахәтра.

Апсны ахтны-қалақь акны аешы-ара зыбжызцәз Архангельск иаатит Ақәа иазкыз афотәцәыргәкәтә. Еи-цырзеицшү апрокеит хызыс иамоуп «Архангельски Ақәаи: аиғызара ацхәкәа», – иаанацхәуеит ақалақь ахадара апресс матцзура.

Архангельск ахада Дмитри Морев излеихәаз ала, афотәцәыргәкәтәкәа реимдара аидеиә цәыртцит Архан-гельски Ақәаи рҗар реимадарақәа ирыбзоураны.

«Атцхәтәантәи ашықәсқәа рыфәнутқала хәқалақькәа рҗар русеицура ашәара фыц ах икылсит. 2023 шыкәсәзы Ақәа аҗар рделега-циякәа атаит Архангельск, рхы ры-ладырхәт жәларбжыаратәи афоруми

Ажәытәи аҗәтәи еинрааланы

Ақалақь цсҗазара

■ **Ақәа ахадара аиҗабы Тәмыр Агрба «Апсныпресс» иаитаз аин-тервиу акны дрылацәажәеит Аха-дара аҗәпхәа икәгылоу аусна-гзатәкәеи ағәтәкәеи.**

– **Ахтнықалақьтәи ахадара аҗәпхәа икәгылоу ауснагзатәкәа рахьтә иаҗа апыжәара рытәтәуп, апхәа иргылатәуп хәа ишәшызои?**

– Ақалақь ахадара аҗәпхәа ирацәаны ауснагзатәкәа ыкәгы-лоуп. Иаҗа ихадароуп, апхәа ир-гылатәуп хәа иалыскаауеит абарт: ақалақь асанитартә тагылазаашыа; ахтны-қалақь ауаацсыреи асас-цәеи рзы иманшәалоу, ашәартә-ра зцым атагылазаашыа апцдара; азеицш қәыпшыларакәа, ашыака-уаа рныкәартәкәа, амәкәа ир-ыгу-ирыбзоу аҗатцара; зыла аи-кәыршәареи азымшахгаҗәкәеи шыаатанкыла рырәеиара; ақалақь атоурыхтә хәҗәра аиқәырхара ухәа егыртгыи.

– **Изеицшроузеи ақалақь аин-фраструктура аиҗәтәразы ишәы-дышәкыло аусмәаҗатәкәа?**

– Хара иалахәкаит шыаатанкы-ла иреиетәу, еитактәу аңыныртә, атранспорттә инфраструктура ао-биекткәа. Хәпхәаҗәгы убри хәқә-ныкәалоит. Иара убас, аус рыдула-ра хәҗәуп «Ақалақь җәыҗа» аицш икоу хыкәкылатәи апрограмма (авидеохлапшра, хәамтәзтәи асве-тофортә шыақәгыла алартәаны атранспорттә мәкәа рлогисти-ка); амашәыртә тагылазаашыақәеи апсәбаратә рыцхәрақәеи ирласны рхәтцгыларазы, рапыркәкәаразы акоммуналтә матцзурақәа реимада-ра; ақалақь еиуеицшым араионкәа еимаздауа амәкәа рпрокеит аус адулара, автобустә, атроллеибу-стә парккәа ауаажәларратә транс-порт хәамтәзтәи ахккәа рыла ре-иқәыршәара.

– **Иахылапшуда МВО-и РВСН-и цасатәи рсанаториакәа рсанитартә тагылазаашыа?**

– Амшынҗыкә абри ахәтазы атакпхыкәра адуп ақалақь, аха абри атцакырафәи икоу амшын-тартақәеи ахәаахәтыртақәеи ре-иҳарак зтәу цасатәи асанаториакәа знапәҗы икоу атагылоит. Абри акынтә, уака асанитартә тагыла-заашыазы атакпхыкәра ахәтәк зду дара роуп. Амунципалтә напла-кы «Иагу-иабзоу аҗатцара» иауа-луп убри атцакыра аниааиртәкәа рыпсара, агәам-сам аизгара, ақә-гара. Аиҗәаажәарақәа мәаҗаагоит асанаториакәа ирыцну адгылтәкы-рақәа рсанитартә матцзура агана-хәала русура арәеиаразы.

– **Иазгәаҗәоума амәа хадақәа рырәеиара?**

– Амәкәа шыаатанкыла рырәе-иара иатданакуеит акоммуника-циякәа зегы рыпсәхра, ашыакауаа рныкәартәкәа реиҗәкаара, ар-лашагақәа рықәыргыла, аҗи-аақәа реиҗәхара ухәа. Арт аусу-рақәа имаҗымкәа апаратә малқәа ртахуп. Абри ашыа аусурақәа мәаҗаагахәеит Апсны асоци-ал-економикатә цхыраара иаз-ку Аинвестпрограммала. Атыпан-тәи абиуцәт акынтә ахтны-қалақь ахадара иалшо мәадуқәак хыхь-хыхыла рырәеиара затцык ауп. Хәз-ну ашықәс азы иарбаны иҳамоуп амәкәа жәпакы ирыгу-ирыбзоу аҗатцара. Убас Таҗартәи амәаҗы акатран ыкәтәтәуп, Ажәанба имәаҗы акоммуникациякәа зегы цсханы амәа харәеиуеит, Ф.Искан-дер имәаҗы акәзар, ашаршытрақәа хәтцдоит, нас акатран ыкәахтдоит.

Хәзну аамтәзы ашыақәыргыла-ра иәҗәуп 2026-2028 шыкәсәкәа рзтәи Аинвестпрограмма. Хгәы итоуп у-брака иахәрбап хәа Лакоба, Искан-

дер, Басариа, Агрба, Сентиабр 30, Гәыма, Қыараз, Аргәын рымәкәа шыаатанкыла рырәеиара.

– **Иахәеиҗәа Ақәа амшы-нпшақәа аиҗәкәа иазку апланкәа?**

– Аинрал Аршба имәа инарк-ны Алашарбага ахәтәиҗәтә акын-за амшынҗыкәа иагу-иабзоу хәтц-доит. Октябр 1 инаркны амәа абри ахәта ахаркуеит. Аусурақәа на-рыгзоит Москвеи, Уфеи, Казани, Кранодари, Нижни Новгороди рыргыларатә усбартақәа. Иар-банзаалак ақалақь амәа ахәтәк арәеиуеит. Абарт аусурақәа цәра-ла реиқәыршәара рхашка иргеит абарт ақалақькәа.

Иаарласны акаҳуажәыртә «Бре-халовка» иахәтәнакуа асқала апсәхразы аусурақәа ирылаго-ит. Апрокеиткәа зегы ирықәдыр-шахәтәуеит атыпантәи архитек-торцәа, Ақалақьргыларатә хеилак, ауаажәларра. Хәарас иаҗахузеи, еиқәырхәтәуп хамшынҗыкәа иа-моу ахаҗәра, аиҗәаашыа, аибыташыа.

– **Изеицшроузеи ақалақь аеко-логиатә тагылазаашыа аиҗәтәразы иазпхәаҗәаҗәоу аусмәаҗатәкәа?**

– Ицарны икәгылоуп абзәзаратә гәам-сам апрокеит. Иааххәахә-ит, аха ицегы ааххәарц хәахуп еи-уеицшым атехника чыда. Ааигәа Нижни Новгород Ақәа хәмтәс иа-

машынамәкәаҗәы еиқәыршәа-хоит амәаҗы аныкәара апқарақәа реилагара тазыфәуа акамеракәа рыла. Еиҗәаахоит ашәнутқатәи аусбартақәа рыкәша аусзуәцәа рыла аҗәпшәарақәа.

– **Шәахәлацәажәа ақалақь ак-ны акультуратә, аспорттә цсҗазара. Ғыцрас иахыпшүеи?**

– Хәпланкәа рҗы иарбоуп ар-лаҗәыхратә усмәаҗатәкәа, акон-цәрткәа, ацәыргәкәтәкәа реиҗәка-ара. Аспорттә цсҗазара иатданакуа атәы акәзар, Краснодартәи атәы-лаҗәацә хәмтәк ахәсәбала Апсны иаргылоит ахырхартә рацәа змоу иаарту аспорттә штәкәа. Ақалақь аҗы урт ааба кәлоит. Урт рахьтә аиҳарак абжәаратә школкәа ркны ауп иахыкәартцә. Абасеицш икоу аштәкәа ркны уафә имәаҗигалар ауеит еиуеицшым аицлабрақәа, иара убас еиуеицшым ақәрақәа иртагылоуҗы уака рыпсәшыара аамтә рхыргалар, аспорт рнапы аларкыр рылшоит.

– **Ақәа, иахәрақәа уи атоурыхтә хәтә, абас ухәар ауазар, ргыла-ратә тәпны ақалара иәҗәуп. Ана-а-ра ицәыртәуеит аиҳагыла рацәа змоу ахыбрақәа, ақалақь ато-урыхтә хәҗәра зыпсәхуа. Абри шәышпәхәапшүеи?**

– Хымҗәада еиқәырхәтәуп ақә-лақь атоурыхтә хәҗәра. Хара азин хәмам хтоурых ахарштра, ақалақь ишәақәгылахәуа архитектуратә еибыташыа апыргара. Абри акынтә, ақалақь акны имәаҗысуа аргыла-рақәа зегы хара ахылапшра гәгәа рахтәлоит.

Ахыбрақәа рыҳарақыра акәзар, изыхәтәу азинҗарақәа ирықәшәо-зароуп.

– **Атыхәтәантәи аамтәзы Ақәа аимадарақәа артәауеит еиуе-ицшым Урыстәылатәи ақалақькәа ркны, иацлоит аиашыара зыб-жызцәо ақалақькәа рхыпхәаза-ра. Шәгәы итоума хәпхәаҗәгы жәларбжыаратәи аимадарақәа рыртәбаара?**

наҗәит азыкәтәаҗәтә машына. Уи хәмәкәа арыцкәоит, иазәзәоит.

Ихәргәҗәоит ақалақьтә фым-цәтә усбарта аусура. Асанитартә пқарақәа еилазгауа анападкы-лашцәа рганахәла административтә усмәаҗатәкәа хәахкыло-ит. Дәҗәа проблемак – аргыларатә гәам-сам иахәбалак акажыра ауп. Уигы атыхәа пахтәароуп.

– **Ақалақь акны ашәартәдари азинлеишәеи рганахәла аусқәа шпәкоу?**

– Азинхычаратә усбартақәа ру-сура хәргәҗәоит. Авидеорбагақәа рықәыргыла хгәы итоуп. Авто-

– Ақәаи жәабала Урыстәы-латәи ақалақькәеи аешыара рыб-жәартәхәеит, иара убас егыртә атәылақәа ркны аешыара зыбжәоу ақалақькәа пшыба хәмоуп: Шот-ландиатәи Килмарнок, Адаҗәзар (Тыркәтәыла), Ахарне (Бырзентәы-ла), Пуент-А-Питр (Гваделупа).

Хшышәышәтра чыда ахтәит абарт ақалақькәеи хәреи хәима-дарақәа рыргәҗәара, рыртәбаара, русеицура.

Хара хрылахуп Урыстәылатәи ақалақькәа ркны инарыгзо еиуе-ицшым асеминаркәа, ахәынтқар-ратә усмәаҗатәкәа.

зы. Хара хзы ари атцак чыда амоуп, избанзар хәқалақь апсҗазарафәи шәышәтә бзи анышәтәи», – иҳәе-ит Бадра Гәынба.

Самара ақалақь ахада Иван Нос-ков Бадра Гәынба ипхазә адкыла-ры табууп хәа иеиҳәеит.

«Даара ағәахәара хнәоит Апс-ны хәхыкоу. Агәра ганы сыкоуп, хә-ишызара аусқәатәкәа рахь иишасуа, хыкәкыла алтшәақәа шаанашыа. Самара ауаацсыра Апсны излама-доу рацәоуп. Ирацәафны хәуаажәлар

Беломорсктәи астуденттә форуми.

Анафсан еиҗәаан аицхыраара, Аҗыынцәтәылатә еибашыра Ду ахтысқәа ирызку атоурыхтә гәа-лашәара аиқәырхара азцәарақәа рзы еицәхәеицшыз онлайн-усмәаҗ-атәкәа. Хәқалақькәа рҗар ирызбе-ит аусеицура иацыртцаларц», – иҳәе-ит Морев.

Ииун 29 азы иазгәартәит Архан-гельск ақалақь Амш, убасқан Ақәа амшынпшәхәаҗы еиҗәаан ақалақь иазкыз афотәцәыргәкәтә.

ЗХЫҚӘКЫ ИАЦӘХЬАМЦУА

Гыц АСПА (Леуанти Гыцба) – 80 ш.

■ Аңсуа шәкәықәы, ауаажаларратә усзуы Леуанти Борис-иңа Гыцба (псевдонимс имоуп Гыц Асп) диит 1945 ш. июн быжыба рзы Гагра араион Бзылгта ақытан. Ианашоуп Леон иорден (2000). Аңсны ашәкәықәцәа Реидгыла далан (1997), ашәтахь – Аңсны ашәкәықәцәа Ассоциация алахәыла (2003).

Ацара иҗон Бзылгтатәи актәи абжыратәи ашкол аҗны (1953-1964). 1964 ш. аррамайура ашҗа иҗхьоит, иуалгъыша наигзон Мрагыларанаскыатәи афлот аҗырқәцәа реилазарарәы, 1965 ш. аррамайура аанижыит игәбзиара атәгылазашыа инамаданы. 1969-1974 шш. рзы ацара иҗон А. М. Горки ихьз зхыз Акәатәи ахәынҗқарратә арцәаратә институт афилологиятә факультет аңсуа-аңгыз кәша аҗны. Ленин иҗтипендия иоуан. Астудентцәа рытцарадырратә гәып, ахантәафыс дыҗан. 1974-1991 шш. раан – Бзылгтатәи актәи абжыратәи ашкол аҗны аңсуа бызшәеи, алитературеи, аңгыз бызшәеи диҗон.

Л. Гыцба аңсуа жалар рмилиат-хақәитратә

кәҗара далахәын. 1977ш. «Аңсуа шәкәы» зҗны аҗзәыз 130-фык дыруазәкуп. Декабр 10 рзы (Қырғтәылатәи ССР Аконституция җыц аңрыдырқылоз, уи аҗны Аңсны Автономтә Рес-

Агәтахәыцра хьантәкәа

Ацара шықәса антәамтанза даеа җы-мчыб-жыа инареиҳан. Уи аҗны амш бзиан, мақьана ишаапынразгы аңхын еиңш азталара аауғәаңхарын, амала, амш зеиңшраз инақәыр-шәаны, згәабзиара ачыдаракәа мәкәызтқоз Леуанти икостуим еиқәа иатзз икәә шкәкәа агалстук уажәгы меитон. Уи, шыбжыон ааскәацхьаза, ашоура дшакуазгы, мақьана ускәтәи иеиҗхьомызт азы, аңхьы анааилнахуаз ыҗан. Ацарамш иаламгазацизт, атәтәабжыи дзәпшны иуадаҗ дыштәаз, даафналеит Псардиа Лиуфа. Арцәаы иҗәпхьа игылаз апартаҗ днәтәеит.

- Бзылг ихьу аҗәйтә цха аҗәпхьа, ацакәа атәкәтәкәа, ак дырғыларц иәҗәуп ухәартә избоит.
- Изакеи идырғыло?
- Уи здырхуандаз! Изҗәу еилыркаарц иразтәауа автобус аангыларта җыц җаргылоит хәа рархәкәа. Иаха уа снейн, игәстәеит. Автобус ақыр еиҗыркаауама ухәартә изымбәзеит. Баҗак ақыр еиҗыркаауама схәартә избеит. Шахпырхагоу ак рхәыцит хәа сыҗоп.

- Избан ус уғәы изаанаго? – Ус ақәымзар, изҗәу здырмазои?
- Аангыларта җыц хәа уарымхәеи. Ус ақәгәышәазар?
- Иахьа шаанза уа сеиҗәцеит. Иаалыркәаны ак ықәдырғыларц реазыркуашәа збахуеит.
- Цкәа еилахәаароуп. Иаарласзаны... Амца иҗрартәзшәа, амцапш неиҗықәлеит Леуанти. Аңсуара иазеицәаз ак шырзбоз ағәра игон. Рапхьатәи аурук шизымәаңымгоз абартәҗ изшыз ахәықкәа инареиҳан, длаббааҗеит. Лиуфеи иареи шыццәкуаз мацара амәаду ифәнылеит. Ирдыруз нықәаҗык дааныркылан, имашына инталан, ахы ахырхашаз наирхәеит. Иахьнеишаз атың аҗынза 10-километрак бжыан. Шыжынатә Гәдоугеи Акәеи ицоз амашынақәа ирылагылан ишәеиуаз иаарылтцын, Ритцәа зхы хаз амәа ифәнылеит. Аңста иахыҗәтагылоз, Бзылг ихьз аңа аҗәпхьатәкәа, ахра иалиаазшәа, иәҗәкәтәны иқәдырғылаҳьан амармалташә

обелиск. Ибла ағәра изымго, Леуанти, амашына дтыцәанза, дапхьон: «Летом и осенью 1942 года по этой дороге уходили к горным перевалам через озеро Ритца в бой с фашистскими захватчиками части 46- ой Армии генерала К. Леселидзе». Амашына итәтәаз рцсахы шеибакуаз здырыз аусуцәа рус иалганы итәан, еибарчон, ирзаазит инарыхәаңш-аарыхәаңшуа. Леуанти амашына асаркы длахеит.

- Иарбан организациоу ари зыргыло? – уи дитцәаит зпәтә еиқәатәа зәбабаз аусуаы.
- УШСДОР.
- Рхала идырғылану?
- Ақалақьтә нагзком адқала. Иаанагоз аилкаара уадафзаны, Леуанти ихь пшәаала иааиҗеит, «ус ақәап», – ихәозу, иалтцәа жәбап», – ихәозу, «җыц хәилажәгоит», – ақәзу. Анықәаҗ шьтәхька дхынхәырц иеиҳәеит. Ашкол аңхьа илалбааит. Ацара иаламгазацизт. Убас иаалыркәаны иааргеит дара аҗәабж җыц.
- Икаҗәтәуеи? – дзәҗылымхан Лиуфа.
- Хәзхәыцроуп, – ихәан, дышиашаз имааицыз Кьахьыриҗа икабинет дныфәналан, ақалақьтә комитет аидеология ақәша аиҳабы Лев Лакерба-иа ателефон дизасит. – Леселизе ихьз зныз аобелиск аңста уахьтәло ишдырғылаз удыруама?
- Исыздырзоми, – уи ишҗәеишәтәкьоз изытәахуаымызт. – Сара исывганы еиҗыркааит, удыруоу!
- Икоу уасхәап, – Леуанти ибон аобелиск аргыларәа маңк згәы аңсышәала ицхәфыруз ирыватәкәкәны ишаҗыз, – ари аус хара уаха халацәажәазом, иакәым ак җаларгы алшоит, ишықәдырғылаз еиңш иқәыргар иаха иеиҗыын.
- Икаләкәз еилискаап, – хәа илымхәа ианатәыҗ, Леуанти атрубка нықәйтцан, дындәылтцит.
- Дшауаз ахьырбоз иқәыҗсычхәуаз ахәықкәа ахпәтәи аиҳагылаҳь ишәирц нареиҳәан, дна-рапхьагылеит, иара иапхьа дара еибарыфрын хәа указу. Аурук кәлазом хәа анрейхәа нахыс, изламеиҗхьыптәз җәоушәарын. Ауада, ашә шаа-

публика ахәсабала Қырғтәыла аилазарарәы ианхон) ашәкәы шытын СССР Иреихазоу Асовет VIII ассессеи Апрезидиуми, КПСС Ацентр Комитет Аполитбиурои, хатала КПСС Ацентр Комитет Амазаныкәаҗ хада Л. И. Брежнев, РСФСР Иреихазоу Асовет Апрезидиум ахантәафы М. А. Иаснови рышҗа. Ашәкәы зҗны аҗзәыз афакткәа маңымкәа иааргон аңсуа жалар рзинкәа рәақәара иазкны, иазгәартон Аңсны автономия Қырғтәыла алазарала, Аңсны аңсуа-и рақыртәуәтәра аполитика шымәаңысуаз хықәкыхьархартала ареволуция ашьтахьтәи аамтқәа зегьы раан. Ашәкәы СССР Иреихазоу Асовет VIII ассессеи Апрезидиуми рҗны ианроу, Е. А. Шеварднәзе дызхагылаз Қырғтәыла аналхгара рахь ирышытит, аҗыхәтәаны Аңсны иаашытын. Ашәкәы зәгәала иақәзбеит Қырғтәылеи Аңсны рнапхгарақәа, «асовет политика иәҗәгылоит», «апартия иәҗәгылоит» хәа азылгхәзаны. Ашәкәы зҗны аҗәыз ирықәымчуа иалагеит. Аха аңсуа жалар рҗеицәа рыхьчеит, Лыхны ақытан ажалар реизара маҗыргәеит, Аңсны аналхгара рахь ағәара мап ацәыркит.

1980 ш. сентиабр азы Л. Гыцба дырбаан-дафын, Қарт, Қырғтәылатәи ССР Ашәартәдара Ахәынҗқарратә комитет абахтә дтаркит. Акоммунист партия далан. Фымз рышьтахь

иртызтәкәа, атәтәа аақалан, атәцәа аафнашылан, илатәкәеит. Иара ахышәи ашәи дрыбжыан изытшәараханы. Ихь инапәы иааигарц, ахәықкәа рыхьзынтәа ааиртын, дапхьон, икази икаизи еилиргарц. Ашьтахь азы дааиҗхьан, атәтәхәи иирхәеит. Ахәшәара ииҗеит иагыха-ракымкәа, иагыларкәымкәа. Уи ииҳәоз да-зыздырғуаымызт, иашамыз ахәшәара иықәи-ргылар атәцәа иргәампхар хәа дацәшәон. Дипхьеит даҗәзәы. Атәтәхәи ихәон, җыц уи дзи-зыздырғуаымызт.

Ритцанза шәарыцацәкәак мцозар, Бзылг аңста уталаны, генералк инапәтәка иказаашаз ар злахәнуғашаз мәа ыказамызт. Иаҗы Бзылг иахьалалоз инаркны, шәарах мәахәастан илгәз, есааңны еималон ақыр, алсра цәгыны. Салдәткәы арстәнала Ритцанза дзымхәназеит аибашьра иалагзаны, уи Леуанти изымдыруазар издыруадз, аинформация? Абрака имәаңысуаз аибашьра асовет мчы ашықәдырғылараз ақәдара аамтз ақәын ианықәлақәаз кьаразааи ақыртқәеи рыбжыара. Уи аибашьра иагыхақәитра еиҗәгыларан зегь рапхьаза. Кьаразаа рбака аргылараз азтәара шьтырхьырц арпарцәа ргәы итан, аха рәахәы аҗәҗәахара аамтә иазлҗын, ахьзаха рьротомызт умхәозар. Аиҳабыра даара ичыгәза ирдыруан, иара дызлахәаңшуаз ала, кьаразааи ақыртқәеи реибашьра азбахә, убри амч дырзуан, ақыртәуа генерал ихьз зхәоз аобелиск абрака аргыларала. Уи аус рхы иархәаны, даҗәа жьақьгы ркуан. Леселизе ихьз атың знык ирзәдхәалар, аңста итәз амәа ихьз ахыртон. Зны ираионыз, ашәтахь қартаа рнырра иаха иҗәҗәахарц, араион шынеибақәыз ареспублика аналпәтәка иказ қалақьны ишықәдырғылаз Гагра амратәшәартәи ахәтә ахабла Леселизе ахьзыртәхьан. Убри ахабла қалақьыртәырт ақәдара цон, мақьана ирықәымҗәаңыцт ақәым-зар. Знык ахабла Леселизе қалақьхар, уажәгы ирамхәақәаңон Леселизе араион қартарц ргәы иштәз, ақалақь Гагра убри араион атәка иқартцарын. Уажәы араион алағамтә ақытә Бзылгта иавсуаз азиас иавгаз амәа ихьз ахыртцар, арака, аобелиск аңынхәрас, ибака дырғылар, җәбаа

иус азбараан ихатә дықәгылеит дырҗәгыланы. Ихь дақәйтәын ахьырхәра идҗаны.

1980-тәи ашықәсқәеи 1990-тәи ашықәсқәа ралағамтеи раан ашәкәықәы амилиат-хақәитратә кәҗара дшалагылац далагылан, ауаажаларра-политикатә еиҗәкаара «Абрыскыыл» акомитет ахантәафы ихатылгуақәс дыҗан. Аңсны Аңынцәытәылатә еибашьраан (1992-1993) Бзылгтатәи, нас – Гәымстәтәи афронткәа ркомиссарс дыҗан. Аиааира ашьтахь ихатә ус еиҗәкааит, аха алитературатә рәиарей иареи еилеизон.

Л. Гыцба аҗәиара дазхьаңшит 1970-тәи ашықәсқәа инадыркны. Рапхьатәи иажәабжы «Аламыс» кыпхьын ажурнал «Алаша-ра» аҗны (1977). Убри ашықәсан «Амцабз» ианьлеит иажәабжы «Аишәцәа». Ашьтахь арт аҗыжымтқәа ирнылеит иажәабжкәа жәпәкы, ироман «Аитарҗәиара» аңылгәахақәа.

Л. Гыцба еиҳаракгы дыфәуеит ароман ажанр ала, егытхьыкхьеит жәа-романк ирейҗамкәа.

Ақәа итылгхьоу ишәкәа ирейуоуп: Аиҳырҗәиара. Ароман. 1984; Кьараз. Атәурыкхәа роман. 1989; Ахәк шықәса. Ароман-мишынцәа. Актәи ашәкәы. Аңзәйәкәа. 1977; Ақбатәи ашәкәы. Аңышәартә. 1988; Ахпәтәи ашәкәы. Агәнаҳаи ахақи. 2001; Җ-романк. Аңсхара. Атәурыхтә роман. 2005; Ауыра мәа. Ароман. 2008; Аңсуа шәкәы. Ароман. Актәи ашәкәы. Аиҗәныфара. 2011; Ақбатәи ашәкәы. Абахтә. 2012; Җнак, 1989 шықәсазы. Ароман. 2014; Җ-романк – 4. Ароманкәа. 2023 (ари ашәкәы иагәылоуп ароманкәа «Астадион», «Аиқәгәырақәа»).

дук атаххозма ақалақь Гагра Леселизе хәа ирп-сахырц? Хәхьз зхыз Гагра зтәҗыкгы ахырхуан.

Леуанти знык аурук нтәәндәз хәа дгәақуан, атәтәабжыи аниаха, иңсы ааивигеит. Атәцәа рееизыргон, иаңытцан, даҗәа җәоуыкы ртың ылырхуан, урт иара ибазомызт, избанзар ишьтәхь ашә ахь ихан, ахышә дкылпшуа дахь-гылаз. Адыршәеи Аиааира иамшын. Иаңхәазомызт. Аҗны, атцарамш антәамтәз, иалагон уи аныхәа. Уңшыш, убри амш иақәыршәаны аобелиск шдырғылаз! Изгәампхөз җыртымызт хәа игәыгуан. Иаҗы умхәан, арепрессияқәа аңсуаа хәәны иаман, Аиааира амш иәҗәгылозар (асовет генерал Леселизе ихьз ахьахәоз аобелиск аҗәгыларәа убри ахәозшәа аңшара усгыи иартон) асовет мчы аҗәгыларәа иафызантәа. Арахь ЦК КПСС Амазаныкәаҗ Хада Л.И. Брежнев агенерал Леселизе дызхагылаз 46-тәи Ар аполитотдел аиҳабыс дыҗан. Абарткәа зегьы еидхәалан, рәагыларәагы имариа усмызт хәа ақәамызт иаанагоз, зынзак иауамызт. Иа-зызбәтәызи?... Ари азтәара ихь итаҗәежыуан, итаҳынхәуан. Уамашәа иубашаз, аобелиск аартра ныхәк еиңш иаңыларц ргәы итазамкәа икамызт, аха җәаха-даҗәара уны, мазала иқәдырғылеит, акы иацәшәон азы. Ус пшышәала ауаа рылапш ашыцылар ртахын. Зегь рапхьаза, ишықәдырҗәҗәарц иртахыз афакт штәабыргымыз рдәытцытыр хәа ишәазар? Ус ақәзар, иахәгы ииашахон җәара ак азызбәзар. Иа-зызбәтәызи?... Азәкәан пшра атаны, аиҳабыра рыла аиаша уңшарц уашьталар, ақгы узалхуа-мызт, избанзар дара рақәын иқәзырғылаз, ирхь-чалон позиция атыхәтәанза. Урт ақыр җартцозар – ателефон Лев Лакербаи дзизамысы, еицәажәны иқәыргааит. Ус иауамызт, Леуанти дхәыцуан. Уи итагылазаашыа зныруз ахәықкәа тынч изтәомызт. Ахпәтәи аурук антәамтә маңк шағыз, атәцәа ауишьтын, ихатә длаббаләит, Кьахьыриҗа дааиҳьазар еиликаарц.

(Ароман «Аңсуа шәкәы» ақбатәи ахәтә «Абахтә» аңылгәаха).

Гыц Аспа

Ашәышықәсақәа иргәылсны

(Алгарта)

Аколлекционерцәа Аңснытәи реилазарәа ахантәафы Олег Папаскыр иажәкәа рыла, ацәыргәтәцәа хықәкыс иаман ахатәи коллекци-ақәа рыла ақалақь атәурых дырбара.

«Аекспозиция иамеханакуеит еиуеиңшым артефактқәа: агавиурақәа, атыхымтқәа, аҗәйтәтәи апартәтқәа, иара убас амаркақәа, агәлатцәкәа. Абарткәа зегьы иахдырбоит хәалақь аҗәйтә аамтқәа», – ихәеит иара.

Аңсны асахьатыхықәа Реидгыла Ацәыргәтәтә зал хада аиҳабы Ельвира Арсалиа ацәыргәтәцәа аартны, уахь имәахытцыз зегьы ақалақь амш рыдылныхәалеит.

«Бзиа иаабо хәалақь 2509 шықәса ахытцит. Ари итабыргытәкәкәны акы иаламәашыо хтысуп. Адунеи аҗны ақалақькәа рацәам абаскак зтоурых беиә иалахәаша. Абри ацәыргәтәцәа чыдарас иа-моу убри ауп, араҳь иаагоу аекспонаткәа рыма-

цара рақәымкәа, ақалақь ахаҗәра ашықәдырғыларәы атың хада аанызкылаз ауаа цәырнагоит», – лхәеит Арсалиа.

Уи ақалақь ахадареи, иара убас аколлекци-онерцәа Олег Папаскыри, Ибрагим Чкадуеи, Виачеслав Чрыгбеи ухәа егыртгыи табуп хәа ралхәеит.

«Иахьтәи аамтәзы ахатә коллекциякәа иаха атәкы рыманы икалеит. Ағәра хгоит абас еиңш аизгамтқәа акультурақәа рыргәҗәара ишацхраауа, хсахьаркыратә цтәзаара иаха хтысла итәны, ублаҗы иааиртә ишықартц», – лхәеит Арсалиа.

Ахтны-қалақь Ахада Тәмыр Агрба аиҗәақәа итабуп хәа реиҳәеит. Ацәыргәтәцәа аартуп июль 15 азынза.

Ақалақь амш ныхәа интагзаны Ақәа, С.У.Ба-гапш ихьз зху Аштәҗы имәаңысит Урыстәылатәи Аңснытәи еицырдыруа ахәықәтәцәа

злахәыз «Аңсуа еишәа» агстрофестиваль. Уи иатәаит Аңсны Ахада ихатылгуақәа Беслан Бигәаа, Аңыза-министр Владимир Делба, Ахада Иусбарта Анапхгәы ихатылгуақәа Дмитри Шамба, Ақәа ақалақь ахадара аиҳабы Тәмыр Агрба, ақәақь иатәаз асәсцәа.

Дарбанзаалак ағәахәара змаз илшон аңсуа, аурыс, аиталиан чысхықәа ргәама абара.

Ара икан аңсуа аилац, атәы иахатцаны изыз ацә, акаац еиҗәнацәкәа, аурыс фатәкәа, Италиатәи апаста, ақалмыш, аңынцыхәа, Ақәатәи атцаршәи.

Агастрофестиваль мәаңпан аинвесторцәа рсиндикат ашәатаркы Вахтанг Тьжәба иаңшы-гарала.

Аныхәа хзыркәшо акаахәеит амшынпшахәаҗы иказ аконцерт. Уи еиднакылеит Аңсны ауааңсырей асәсцәеи, урт рыблақәа ирхубаалон агәыргьара, алахьыхра. Аконцерт иалагаанза иқәгылеит Ақәа ахадара аиҳабы Тәмыр Агрбеи Ақәатәи ақалақьтә Еизара ахантәафы Дмитри Осиеи. Урт Ақәааи, ахтны-қалақь асәсцәеи аныхәа рыдырныхәалеит. Традициала ишышәкәгылаҳьоу аиңш абри аҗны

зықәҗиарақәа рыла леалызкааз ахтны-қалақьтәи ашколкәа роушьтымтәцәа ахамтқәа ранаршьо-ит. Амедиалистцәеи ибизазаны иалгази рнапәҗы ирыртәит ахатыртә шәкәкәа, ахамтқәа ақалақь ахадара ахьзала.

Адныхәалара ажақәа рхәеит Ақәеи аешьара зыбжәоу ақалақькәеи рхатарнақәа.

Аконцерттә программа аартын Аңсны зеаңсәтәыз артист Анатоли Алтеибеи Ильда Қыыч-бериеи еиңынарыгзәз ашәала, уи азкын Ақәа.

Аконцерт аҗы иқәгылеит аңсуа естрада артистцәа Нарсоу Абәахәа, Дмитри Пиги, Майна Кәарацхелиа Саида Габниа, Авто Конҗәриа, Алан Тхәитыкә, Валериа Перхьелиа, Рамина Зәдеи, Хьыбла Мықәба, Ансамбль «Мырзәкан» ахәычтәи хореографиятә ансамбль «Абаза», ахәычтәи хореографиятә студия «Иааирума». Самарантәи амузыкатә коллектив, ашәахәақәа Руслан Ханов (Татарстан).

Ари аныхәатә концент қәлеит ихәзгәақьоу ақалақьы аңсныжәлар рзгәдуреи иргимтәкәкәны.

Зыпсадгьыл гәыла- псыла иамадоу

Рауф Аиба 90 шыкәса ихытцит

■ Ирхәоит, ауаҗы ипсадгьыл шака дацәы-хароу акара игбылра еихагы еихахоит, ипсадгьыл иацу ахьаа еиха иныруа дала-гоит хәа. Ускан аул уи ауаҗ дахыкоу ака-лакьаҗ ицынхо иуаажәлар рхатарнакцәа ирлас-ырлас рбара дазгьышыуа даналаго.

Нас уака иҗеиоит имилаҗ рхатарнакцәа рхеидкылакәа, реилазаарақәа. Ус еиҗш агь-суаа рхатарнакцәа еидызыло аилазаара бзиа жәйтәнәтә аахыс икоуп Москвее Сан-кт-Петербурги. Дышәсырдырыц стахуп аҗоу-рых ду змоу акалаҗ Фирхатца Санкт-Пете-бург акыр шыкәса раахыс инхо, зыпсадгьыл гәыла-псыла иамадоу, зыуаажәлар зхы рых-тнызцо, дызлоу ауааҗысыра гәык-псык ала бзиа ирбо ауаҗы аамстәшәа Рауф Тархәы-на-ипҗа Аиба.

Сара занаатла ссахьаҗыҗытгы, Рауф Аиба ихаҗсаҗа тысхуан абас еипш: ихатароу, зоура хараку, апатца шкәкәа зәоу, зхы-зәы зхаччо, аха зыблақәа алабжыш рху иакәны. «Избан иблақәа алабжыш зырух?» хәа азәыр дцауазар, уи иаҗак-ны исхәоит – Рауф Тархәына-ипҗа ипсадгьыли иуаажәалари рыхьахә анихәо есымша илақәа лабжышла иҗәуеит, избанзар уи иҗәа-иҗыи ианы-руеит идгьыл иахнагахьоу, ижәлар ирхыргахьоу амыкәмабарақәа. Рауф ихатагы идуinei зегьы злеибарку ипсадгьыл ала аул, уи дызхаанни ип-садгьыл акны имҗаҗысуаз зегьы рыҗәта дгьлан,

ипсадгьыл агәеисыбжә инапы ақәкын, иақәкуп иахьагы.

Рауф Аиба изныкымкәа иҗәәжәарақәа мҗаҗызгәхьейт Санкт-Петербург, ипстазаа-ра иазкны иаҗыстахьейт адокументтә фильм, сышәкәкәа ркны икыпхьуп иара изку аочерккәа, сархив акны ирацәоуп авидеонцәмтәкәа, афото-сахьақәа ихаҗы гәылтәаны иаазырпшуа. Урт зегьы аидкылан алкааа рзызузар шәжәак ры-ла – амра злыҗхо ауаҗы хәа схәарц сылшоит.

Рауф раҗхьатәи иҗәәжәара мҗаҗызгәит 1996 шыкәсасы Санкт-Петербург Василиев-ски остров аколонна дукәа ркны. Уи аахыс акыр шыкәса шдхьоугьы слымхә итыҗеуеит ускан иихәаз ажәақәа. Иаазгоит иара ишихәаз ала, псахрак амтәкәа.

«Любовь к родине – это основное чувство моей души, это смысл моей жизни! У нас, живущих вдали от родных краёв, тяга к родине в тысячи раз больше, чем у живущих там постоянно. Чувство к родине усиливается на расстоянии, вне родины мы больше осознаем нашу неотъемлемую связь с ней. Я считаю, что без любви к родине – это как тело без души!..»

Рауф Аиба диит 1934 шыкәсасы Ешы-ра акытан. Иан Отырпхан, Шьамина лыхьзын. Уи Рауф даниуаз ахшараура дахыҗсаит. Иаб Тархәына шынҗаны атацәара далалейт Рауф фышыкәса анихьтцуаз. Рауф инаҗс аҗнәтәкны иит: Едуард, Платон, Алиа, Рада.

Рауф дзыхшаз иан лыҗсра адагы җаҗһа ари аҗнәтәкны икалейт даҗа рыцхара дук. Тархәы-на харада ахара наидцан дтаркит аполитикәтә мзыкәа дырхыркыны. Дахыган Иакутиатәи ала-геркәа рахь, аха икәз зегьы ихганы дхынхәит Сталин даныпсы ашьтахь, 1953 шыкәсасы. Арт ашыкәсқәа зегьы лыхшара аҗшыкыкы, лпә-са Рауф дналатцаны акыр җыаҗыҗәа лыхганы лха-ла затцәы раазара даҗын, ахатца устыҗ, аҗхәыс устыҗы назыгыз Тархәына аҗбатәи ипхәыс Ма-дина Зыкә-ипҗа Аҗзба-Аиба.

Рауф дзыхьыҗыз акыр ауадаҗрақәа ихиге-ит. Аамтәкәз «жәлар раҗа иҗа» хәа дкыдыркьон, нас аҗсуаа акыртуа бызшәа дыртара ианаҗыз аамтәзы итәымыз абызшәа здыртцәо дреи-ан. 1959 шыкәсасы Рауф Аиба дцеит Ленин-градка. Аусура далаҗейт азауад «Электросила» захьзыз акны, атцарагы иҗон Ленинградтәи ае-лектронтә амашынарғыларатә техникум акны. 1991 шыкәса ианаркны директорс аус иуан аза-уад «Нарт» хәа хьзыс изитаз акны. Данкыҗышыз инаркны аҗәанчара дцаанза аус ахыуаз аилаза-араҗы акырза хатыр, пату икәын. Рауф имаашьа-рей, насгы псыцкыла иусуреи ирыбзоураны

дҗалеит ихгы дахәо, ауаагы дрыхәо.

Ленинград данеи инаркны Рауф Аиба иусу-ра, иҗара, иҗацәара инарыварғылан хыкәкы ха-дас иман ари ақалаҗ ду акны инхо аҗсуаа реид-кылары, рыпсадгьыл ргәы азыбылуа рыкәцара, рыцхраара. Иара ибзоураны еиҗәахейт аилаза-ара «Апсны», иаҗҗахейт аҗсуа школ, аҗсуа кәа-шара ахьыртцә агәып убас иҗегьы.

Апсны Аҗынцәылатә еибашьраан (1992-1993 шш.) аул Рауф Аиба ипатриотизм ахараkra еихагы ианааҗшыз. Санкт-Петербург инхоз аҗ-суаа наидыргылан, иара убас егырт атәым ми-латкәа иреиуазгы наидыпхьаланы Апсны аҗ-храара далаҗейт, илиршазгы даараза ирацәоуп. Аҗаратә цыхраара, аҗатә-ажәтә, амедицинатә хархәагақәа, аҗыар ухәа иарбан хкызаалак рк-ны, Рауф Тархәына-ипҗа инапхгарала Апсны иаза-ашьтыз рацәан. Уи иаҗыданы, Рауф инапхгарала Санкт-Петербург инангоз ахәцәа рыцхыраара мҗаҗысуан. Убарт зегь рааста ихаданы Рауф ипхьазон Апсны имҗаҗысуаз аибашьра иазку аиаша адуinei ахыгзара. Убри хыкәкыс иҗатца-ны, Рауф Аиба ихарц ала еиҗәканы, Апсныка иаишьтит ажурналистцәа ргәыҗ изныкымкәа. Аибашьра шцозгы иаҗҗан адокументтә филь-мкәа. Убарт ируакуп «Апсны, раненная респуб-лика» (ахәтәкәа хҗа рыла ишыкәгылоуи), Вла-димир Александр-иҗа Фонариов режиссиорс дызмаз).

Аибашьра аамтәи уи ашьтахы Рауф Тархәы-на-ипҗа напхгара зитәз аҗсуаа реилазаара «Ап-сны» иалнаршаз еиха ихартәан иануп, иара 90 шыкәса ихыҗтра иазкны иҗхәкыз ашәкәы акны. Уи ашәкәы хьзыс иамоуп «Апсуара – это смысл моей жизни» хәа. (Санкт-Петербург, 2024). Ари ашәкәы азыргара сыстудентцәа гәыпҗык сыман салахәын Санкт-Петербург. Уи даараза ихарак-ны имҗаҗысит. Уака еизаз идырбан Рауф Аиба изыскхьоу сфильмкәа рыҗтцәахәкәа. Урт ру-ак акны Рауф Аиба иҗәәжәараан ихәаз рҗа-кы тцаулазоуп:

— Моё сердце погибает за мою землю! Моё сердце не вынесет ещё один удар моей любви Апсны. Чем дальше от Абхазии нахожусь, тем сильнее моя любовь к родине, тем больше всё, что происходит там негативное. Эшера – моё сердцебиение, мой умеренный пульс... Апсны – моя колыбель. Будущее Абхазии, конечно, я вижу светлым, солнечным, лучезарным. Вижу в дружбе с Россией, во взаимопонимании, в братском отношении, в братской помощи...

Апсны Урыстәылеи реимадаразы акыр аҗыа збахьоу, зыуаажәар рыҗаҗыи-рыбзиеи ркны есымша ирылагылоу, аҗсадгьыл агәеисра згәе-исроу Рауф Аиба иҗыбааа Апсны Ахьынҗқарра аиҗабыра иазгәартәхьейт изныкымкәа. Уи даҗ-саны иатәашьоуп аорден «Ахьз-Аҗша» ахҗатәи аҗазаара. Иҗымзаант аҗсуа шыкәсынҗыра ду бзиа иахьо Рауф Тархәына-ипҗа.

**Екатерина Бебия,
афиологиатә тцәарадыррақәа
рдоктор, апрофессор**

ну рхатәи пстазаареи рыкәша-мыкәша икоу ру-аажәлар рлахьынҗей.

Ихаҗшыз 2024 шыкәсасы ААИ аусуҗцәа еиҗадыршәейт 2422 пқаантца, арыжәтә ыжәны апсқы зкыз рыхьзала, уи даҗа шыкәсык апхьака иаҗырпшыны уахәаҗшуазар, 2231 харапса рыла еитцоуп. Гагра араион-616, Гәдоуга араион-450, Аҗәа араион-762, Гәылрыпшә араион-122, Очам-чыра араион-258, Ткәарчал араион-29, Гал ара-ион-61.

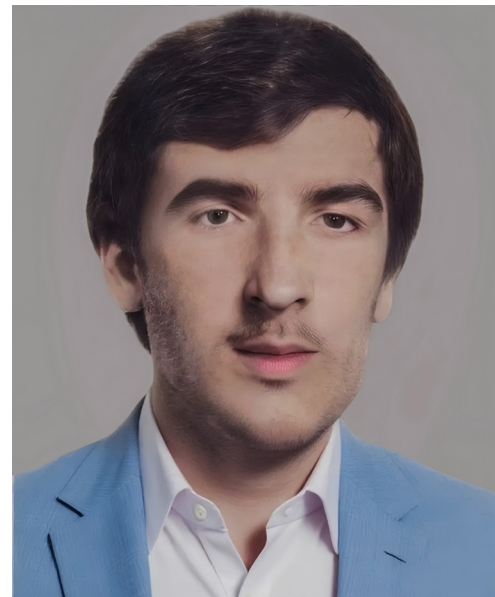
Апсны Ахьынҗқарра аҗынҗқатәи аусқәа Рминистрра рхадаратә штаб аиҗабы Денис Та-ниа ишазгәейт ала, 2024ш. иташуп 161 ркынза амашәыр. Урт рхыпхьазара 2023ш. иаҗырпш-ны уахәаҗшуазар, 25 машәыр рыла еитцоуп. Урт ирыхькыны иҗахейт-48 ык, 2023 шыкәсасы-57 ык. Аахәкәа роуит 175 ык, 2023 шыкәсасы-264 ык. Абарт ахыпхьазарақәа реиҗырпшра иартца-быргуеит иахьатәи аамтәзы ААИ аусуҗцәа русу-раҗы иаадырпшуа агәцараkra, рнапы иану аус такпхькәрала ишазнеиуа, руаажәлар рлахьынҗа ишазгәаку, рпрофессионалтә кәзара ахаракыра.

Хамҗадукәа рҗы ишыкәгылоу авидеока-мерақәеи егырт еиуеипшым хаамтәзтәи атех-никақәеи рхархәара иаадырпшуеит алтцәа бзиақәа ААИ аусуҗцәа русура аиҗәаареи ар-маншәалареи рҗы.

Хмиләт рхыпхьазара акыр изламачу хәзхәы-цны, иатахуп апстазаара аиҗахара. Сара истахуп хтәыла пхьака иҗеиаларц, еишхә-зыҗарц, ххатәы бызшәа пату аҗәтцаны пхьака изго аҗар азгыларц. Апсқы зку аҗыза, умыццакын, уазхьыҗ уатцәтәи уҗеипш, ихьча уҗстазаара, ашәартара иҗоумьргылан уааигәа икоу рыҗстазаара!

**Раиана Бебияҗа,
афиологиатә факультет
ажурналистика аҗәша 2-тәи акурс астудент**

Злахьынҗамҗа 16 шыкәса иртазаз

Ашәышыкәсқәа ирыкәлахо

■ Қапба Алмас Владимир-иҗа 2025 шыкә-са апрель 24 рзы 50 шыкәса ихыҗуазаарын, Аиааира амш баны, Апсны аиааира азаазгыз иакәны азәы хәа дгәыргьо иҗызцәа дры-лагылазаарын иахьагы, аха...

1992 шыкәса август 14 аҗыны Қырттәыла ахәынҗсовет арбьар мчкәа имхәа-мырза Апс-ны иақәлейт. Амчкәа шейкарамызгы хәҗәны-мырха урт ирҗагылейт аҗсадгьыл ахьчаҗцәа гәымшәақәа. Убарт дыруазәкуп ақәыпшза Ал-мас Қапба.

Абиҗазатә Алмас... злахьынҗамҗа 16 шыкәса иртазаз. Иахьатәи хамш аҗынза псра-ла иаазаз... Уара уааҗейт Апсны имҗаҗысу-аз амилаҗхьыпшымратә кәпара активла иа-лахәыз иреиуаз ашәкәыҗы, ажурналист Владимир Николаи-иҗа Қапба иҗнәтәкны. Алмас иан, Фируза Расим-иҗа Чамагәуа-Қа-пба лакәзар, уи акыршыкәса инеипынкылары Аҗәатәи агәзәтҗыҗыртатә типографияҗы иахьа уажәраанзагы аус луеит. Владимир Фирузеи рыҗнәтәҗы иаазаз рыкәын затцәы Апсны да-патриотны дымгьлар залшозма. Уи ус шәкәыз уара хәтала ируртцабыргит Апсны аибашьра аамтә ианҗагыла.

Алмас, уара уиит Очамчыра араион, зын-гы-пхынгы иатәала иҗалахәу Арасазыхь ақытан. Раҗхьатәи ушкәлтә шьаҗәкәа ахьейх-угаз Аҗәатәи аҗәбатәи ашкәл акны аул, аха нас угәы иҗхәз уқыҗа пшза Арасазыхька угьеҗу-еит, уака жо-класс уаналга ашьтахь, Аҗәатәи агәзәтә типографияҗы тсеилартәҗыс аусу-ра уалаҗейт уан Фируза уалывагылары. Уара уахь умҗахьыҗра уаб иҗызцәа азәҗы иҗыҗам-шьаҗейт. Избанзар, уанхьыҗыз инаркны лас-сы-лассы атипография уатаалон, заанатцы агәы-блра укхьан агәзәткәа рҗыҗыра. Узланалаз аколлектив зегь бзиа урбон, бзиа уахьон ага-зет «Апсны» акны аус зуаз зегьы.

Сара хәтала Ахбиук аҗәа ансахауа сҗәа-сжыы сҗазыҗоит. Избанзар, убри ахьыҗарақы-ра ахақәйттәра лыхьынҗас изауз абаталион «Горец» алахаҗәа шәоуп. Хәарада, еилкаа-уп, ари абаталион апҗан Аҗәа ахақәйттәразы аҗыхәтәантәи аҗылары аламтәлаз. Уара иулу-шеит командаҗаҗысгы абаталион «Горец» иамаз Вианор Ашбеи иҗызцәеи, ас ухәар ауа-зар, «рҗыра», иуҗыҗуаз ушыкәсқәа кыр ина-рыҗцаны ашәкәы уеанҗара.

Алмас узлаз агәыҗ адтца чыда анагзараан командирс ишәымаз Сергеи Аршба шәаҗһа днагылары абаталион еиха иахьыуадаҗу аҗыҗ ахь шәшырышьтуаз заа ишыҗадыруаз-гы, азәҗы шәҗәы еитамсит. Уимоу, зыҗкәын затцәы аибашьраҗы дзыҗәтәхаз Нелли Паца-циа-Амҗба, уара анра узызуаз, уаргы авер-талиот иҗабылуаз Нелли лышкә угьеҗыт. Ам-ца зкыз аверталиот абылра... уахь Алмас уара уеиҗахынхәра... агәымшәареи афырхатцареи ... уара уҗсы затцә агәҗыра...

Абиҗазатә Алмас ианашьоуп «Агәымшәа-раз» амедал. Уара иулшеит ухатә пстазаа-ра аткысы Апсадгьыл алахьынҗа атцаны ше-иҗаз зегьы дырбара, аҗсуа жәлар Риааира уалагылоуп ушалагылац, 50 шыкәса ракәымкәа, ашәышыкәсқәа ургәылагылары уҗалоит, уҗсы зыхтнудаз Апсны аблақәа ччонатцы...

Сергеи Агындиа

Хрыкәныкәалап амҗаҗ аныкәара апҗарақәа

Ихәхьчап хәҗстазаара

■ Хәҗсадгьыл аҗиара амҗа иануп, ирызхауеит аҗар, уи пхьақәтәи аҗеипш рнапы ишану еилкааны.

Пхынҗы 3 рзы Апсны иазгәартейт Ахьынҗқар-ратә автомиспекция (ААИ) амш. Хара хтәылаҗы ари амш раҗхьазакәны азгәатара иалаҗейт-1936 ш. ААИ аусуҗцәа аҗаҗпхькәра ду рыдуп руа-ажәлар рҗаҗһа, ирхылапшуеит апсқы зку ауаа амҗаҗы рхымҗаҗһа, ишыкәыргәҗәоу апҗа-рақәа рыкәныкәашьа. Амҗаҗы ашәартадара -ААИ аусура ихәсабтә хаданы иазыкәгылоуп, уи гәцараkraла азнеира иартцабыргуеит рпрофес-сионалтә җазаара ахаракыра.

Иахьатәи аамтәзы ААИ аилазаара аусуҗцәа ирымоуп русура зырманшәало, иацхраауа, аамтә иақәшәо еиуеипшым атехникатәи чыдалатәи амыругақәа.

Сара саб - Бебия Динари Лаврент - иҗа, ами-лиция акапитан, 2004 шыкәса инаркны Апсны Ахьынҗқарра аҗынҗқатәи аусқәа Рминистрра Гәдоуга араион ААИ акны аус иуеит. Иусура аҗаҗпхькәрала азнеиреи иааирпшуа азәлымхә-рей рзы ианашьоуп имаҗымкәа ахәтыртә хьзкәеи амедалқәеи.

Лассы - лассы саб сиҗәәжәоит, исызцәырҗу-еит имаҗымкәа азҗарақәа инапы злаку аусура инадхәаланы.

Хамҗадукәа рҗы икоу аҗагылазаашьа да-лацәажәо, иара иазгәейтцит, хәуаажәлар ишыр-

цауадаҗу ахынкылары, ахеиҗахара, апстазаара аимгеимцара ишаҗызоу аилкаара. Иара ишазгәе-ито ала, иахьа ахархәара змоу авидеокамерақәа акыр иарманшәалоит русура, амҗатә пҗарақәа еилазго амашынаныкәаҗәцәа рхыпхьазара иаха имаҗхо иалаҗейт.

Хәзтагылоу аамтәзы ихадароу тцарааны ико-уп амҗатә шәартадара азҗара. Акыр узырхәы-цуа, улахьгы еиқәызтцәо, хтәыла амҗадукәа рҗы лассы-лассы иаабо аҗагылазаашьақәа, хыпхьазә-ра рацәала амашәырқәа угәатцанза имнеир залшом. Арака хымпада иаарҗштәуп ахдырра, азхьычра. Изларылшо ала хылапшра азыруе-ит ари азҗара хтәыла ахадареи аҗынҗқатәи аусқәа Рминистрра аусуҗцәеи.

ААИ аусуҗы инапы иануп: Апсқы зку зегьы амҗатә пҗарақәа ишыкәныко аҗлапшра; амашәыр аныкало иакәнагоу аҗаадқәа реи-кыҗыршәара; ахара зду амашынаныкәаҗәцәа арыжәтә ыжәны дыкәзар агәатара; амашәыр иахькыны ааха зауз раҗхьатәи аҗыраара иҗа-ра; амашәыр зыхькәз амзыз аилкаара; амашы-неи уи апсқы зкызы рзы адыррақәа реидкылары.

Ари азҗара иҗырнагоит имаҗымкәа ауа-даҗрақәа, амҗатә пҗарақәа еилазго ақәнага дакәыршәалатәуп, еилых Камтәкәа. Амашы-на аласра ахылампшра, арыжәтә ыжәны апсқы акра, апсйра азин ахыкәам аҗыпкәа разгәата-ра ухәа даара ирацәоуп хамҗадукәа рҗы иа-аипмыркызақәа иаабо амҗатә пҗарақәа реи-лагара.

Аамтә иаҗырпшыны уахәаҗшуазар, амашы-нақәа рхыпхьазара есышыкәса иазхәуеит. Апсқы зку зегьы еилкааны ирдыруазароуп рнапы иша-

«Кавказ» ахыңша

Гәахәарала ирыдыркылеит

Алиса Гәажә-пха

10 шықаса инареиханы итцует Кандид Тәрба ихъз эху Ахәынтқарратә акәашаратә ансамбль «Кавказ» есышықәса, мызкы иназынапшуа агастролькәа мшапыргоижьтеи, хатала, Урыстәыла атомтә станциякәа ахыргылоу ақалақкәа ркны. Сынтәа ансамбль ақәгыларакәа рызкын чыдала, Аңынцтәылатә еибашьра Дузза 80 шықаса ахытцреи Атомтә ааглыхра 80 шықаса ахытцреи.

Ансамбль «Кавказ» асахьаркыратә напхгафы, «Ахъз-Аңша» аорден ахпатәи ақазара занашоу, Аңсны жәлар артист, Қарачы-Черкестәылеи Аахытц-Уацтәылеи зәацсәтәыз рартист Арвелод Тәрба хәицәәжәараан излазгәицәз ала, сынтәа атомтә станциякәа ахыргылоу ақалақкәа: Курчатов, Волгодонск, Десногорск, Мурманск, Нововоронеж, Екатеринбург ухәа 9-қалақкы ркны аконцерткәа мшапыргеит. А.Тәрба иажәкәа рыла, Екатеринбург ақалақкәа амшныхәа ахъзалагы адныхәаларак ахасабала чыдала ирымәз аапхьарала иқәгылеит. Ажәакала, ара ф-концертк мшапыргеит ансамбль «Кавказ» акәашацәа.

Ақыршықәса раахыс ансамбль «Кавказ» рқазара здыруа, избахьоу, ирышыцылахьоу атомтә станциякәа ирытцанакуа ақалақкәа рфәи инхо ауаажәлар, ахәапшцәа фыцбарах ирбон ргәы ззыбылуа аколлектив. Урт, хәарада, еснагь еицш ргәы хытхытуа иззыпшыз ақазәа рықәгыларә ағәахәара ду шырнәтәз арцәбыргуан еицымкрада азал аңытә игоз рнапеинкьаштыбжкәа. Ансамбль «Кавказ» асахьаркыратә напхгафы, Аңсны жәлар рартист Арвелод Тәрбеи хәреи хәицәәжәараан инаимшәтәны ихәеит, саатқ ашьтахь Гаграка амша ишықәлоз, асәсаиртә «Энергетик» аңны ансамбль ықәгылараны ишықәз, хәргы хрыцарц хәбжәеигейт. Хәарада, гәахәарыла ихәахкылеит зқазара хәтыр ақәахцәо ансамбль «Кавказ» акәашацәа рыцныкәара.

40-шык еидызкыло «Кавказ» акәашацәа амша хара аңытә ихынхәижьтеи, агастроль аңытә иааижьтеи мышқәак рыда шымтцауагы, рыпсы шырымшәацгы аапсарак рынмырпшкәан гәалақазара бзиаала рымша иацыртқон. Инатшны иазгәастарц стәхуп, урт асәнафәи рыкәашара адагы, ашәахәара ишазқазоу, Ақәантәи Гагра хнеианзаз автобус аңны лахьыхран. Ашәа

рхәон афар, Кавказәа рашәақәа нарыгзон, рыбжықәа лахьыхза, ицарза. Ханыхынхәуазгы убас акәын.

Аконцерт аамтә анааи, Гагра ақалақкәа аңны, асәсаиртә «Энергетик» ашнудка еицәкааз азал хтәыла аташәцәа, ацсәшәа рыла итәит. Урт рахьтә икан хмилаттә кәашарақәа рызбахә захахьаз, аха изымбацыз, иара убасгы икан, изныкымкәан хмилаттә кәашарақәа збахьаз, издыруаз, аха, хатала, ансамбль «Кавказ» ақәгыларә иахәампшыцыз.

Ус, асәнаа аамкьан, игәықатцагәа аңсуа рқәашага бжыи аацит, ахшыыцбеицш ишытцпрауа илахьыхза, еилкьа-еилгәыцә асәна «ырдыдуа, ирмацәысуа» иаақәлеит арпәрцәа, урт ирышталаны иаафьиртцит дара еинааланы еилахәаз асәна «ихиаланы», ишықыруа икәашоз атыпхәцәа. Аиашазы, улапш рыкәгара удаафын акәашацәа қәыпшцәа.

Аташәцәа, ахәапшцәа акәашацәа рапхьатәи рцәыртцара ихнахит иарзнак, есааира урт рқазара иагыланәхалон, напеинкьарыла ирыдыркылон. Акәашацәа ықәпраан асәна ишықәыз алашара ыцәеит, хамтакы амузыкагы фыцәаант, аха ақазәа қәыпшцәа аанымгылеит, еицхәгы «иатцәхәцәо», рыбжыи ныхцәаахцәо, «хәсаа хәа» акәашара иафәи. Уи еицхәгы ргәы тнагеит ахәапшцәа «ақазәацәткәа шәоуп» хәа рызфьиртуан азал аңытә, ргәахәара хәаак амамкәан.

Ансамбль «Кавказ» аңны икәашо аколлектив зегьы ирейтцбу, 13 шықаса зхытцауа шыцәа атыпхәцәа ыкоуп. Урт руазы, ансамбль «Кавказ» асахьаркыратә напхгафы А.Тәрба иматә, «Кавказ» аихабы, абалетмеистр Омар Тәрба ипха Ариана Тәрбеи Ариана Амқәаб-пхаи роуп. Ашыцәагы рапхьаза акәны аколлектив агастроль ирыццеит атомтә станциякәа ахыргылоу Урыстәыла ақалақкәа рахь, «Хмааңсазгеит, акәашара дара

бзиа иаабойт», – рхәеит ашыцәагы еицәакны, «ишпашәхыжәеи агастроль» хәа азцара анрахтә.

«Кавказ» акәашацәа қазәа инарыгзеит еиуеипшым, аңсуа-цәа зыкәну, аколорит зныпшуа емоциала ихәтәау, агәыжәла зныпшуа аңсуа кәашарақәа, иара убас Кавказ ашьхарыуа жәларкәа рыкәашарақәа.

Елена Астаненко Толиати ақалақкәа аңытә сынтәа шынтәуп Аңсныка псшәара даауеижьтеи, хатала, Гагра ақалақкәа лгәапхөит ацсшәаразы. Уи хәицәәжәараан иазгәалтәит аңсуа милацтә кәашара шылбахьаз, дарагы ишылгәапхәо, аха хатала, ансамбль «Кавказ» рқазара рапхьаза акәны ишылбаз, гәахәаралагы ишлыдылкылаз. «Дараа зықазара хәраку қазәацәоуп. Абәахәтәра бзиа злоу афар рықәгыларә ағәахәара ду снатәит. Исхәо ажәа сәамшәо аңынза сыхнахит урт рықәгыларә», – лхәеит уи.

Аконцерт ахь инеиз, Ивановотәи аобласт иатцанакуа ақалақкәа Кинешма аңытә зыпсы зшы Наталиа Смирнова лакәзар, иазгәалтәит Аңсны дараа ишылгәапхәо, бзиа ишылбаз, ашьха, амшын, ақсабара. «Хәтәла аңсуа милацтә кәашара сгәапхөит дараа иахылахьыху азы, уагәыланәхәлоит, акәашашьа ззымдыруагы игәы ишәамхы итцпрауа дқанатцөит», – лхәеит уи.

Санкт-Петербургнтәи ацсшәацәа Ирина Самоиловаи Оксана Гарбочеваи ргәалақара рзытәахуамызт. Ргәыргьара хәаак амамызт. Аконцерт ахыркәашамтәз ахәара қартәит милацтә матәала еилахәаз акәашацәа қазәа қәыпшцәа ирыдгыланы рпәтрет тырхырц азы. Хәарада, асәсәа ргәахәара нагзан.

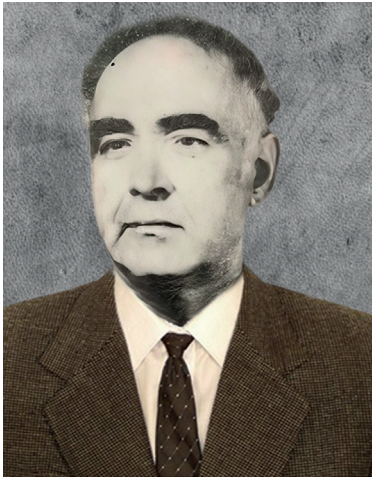
Ажәакала, абас сәси-пшәымеи акраамтә ирхамыштәу хтәсны имшапысит Аңснейш уи антцтгы еицырдыруа, хмилаттә қазара зырызго ансамбль «Кавказ» ақәгыларә.

апасәапырцәа зегьы рзы ишәартәдоу, иманшәалоу атагылазашақәа рапцара иашьтоуп. Пхәкатәи аусурақәа зегьы рхарцынцәкәеи рипроекткәеи иарбоу атагылазашәа инамаданы ишахәтоу ала ишақәыргылахоит». Емир Агрба аманшәалара априпципкәа аихамшәатә пассапыртә еимадара афәиара астратегия иузақәымтхәо хәтәны иқалоит хәа ахәамтә қитцәит: «Хәра еилаққауеит аихамшәа акатегориякәа зегьы ирытцанакуа апәссапырцәа рзы иманшәаланы ақатцара ацакы шхадароу. Хәра чыдала ахшыфәышьтра ахтәлоит авокзалкәа, аплатформақәа, авагонеицшырақәа, ухәа згәабзиара пцу ауаа рзы рырманшәалара». Хәра имгәкәа Ассоциация аспецалистцәа, аихамшәи акультура Аминистррей рхәтарнақәа алархәны ацшәырақәа рейкәыршәарей апрактикатә збамтәкәа рыдкыларей рзы аусуратә гәыц аццара азпхәагәадоуп.

Гәтыгығьала зус иазнеиуаз

Жәаңгәашәпхьара
изаатуан

Зыпсәтаара зегьы зыжәлар гәакьа рдоуха адац-пашә арзәәареи, аизырхәрей иазкыз ауафы ахааназгы иғәалашәара ызуам. Убәсейпш икәз хәжәлар рйеицәа дреиуан, пшә-жәашықәсак инарзынапшуа зқытә гәакьафәтәи абжәаратә школ адиректорс аус зуаз акымкәа абицарақәа рейцәазара зыбаа рацәа аду, урт ргәацәкәа рфәи згәалашәара мрәшәахәаны назаза ипхәло Иван Шыма-ицә Кәыйниа.

ра, ххатәи бызшәа алахьынйә, уи анарха. Урт азцарақәа ирыдхәалоу игәы иахәо акы ибар ма иахар, уи егәа ицәыкәбарзаргыи, Иван Шыма-ицә жәаңгәашәпхьара изаатуан. Аңсуа бызшәеи алитературей, мамзаргыи Аңсны атоурых иазкны иаазамтәцәа акы анырзеитеицәоз, данырзалацәажәоз, ихы-ицсы зегьы ацәны акәын ишрызнейгоз. Убас икәз иқәгыларакәа ируакуп хәпхәафәцәа шәхайкы, ишәыдаагәло, еицырдыруа аңсуа поет, аңсәдгьыл ахьчара фырхәйрыла зхы ақәызйәз Леуарса Бидә-ицә Кәыйниа дишжәтәи 50 ш. айра иазкны, иара инапхгарала 1962 ш. рзы еицәкааз ахәылпәз аңны ихәаз ажәа...

Л.Кәытцниа изкны ажәақәак

Асовет литература ашәа-хәафәа руазәк дреиуан, заанатц анапы хәымгәкәа зыпсәтаара иалырхыз Л.Кәытцниа. Уи 50 шықәсхытра мшапыргоит хәа иқытә, ихәбла ианрахәцыхәа пцәарак амамкәа ирхалт ағәыргьара, дырзаазшәа днарбейт уи адырратара иашьцәа, итацәа, ииашьара. Ирбейт уи дхыцәа деилкьа-еилгәыцәа, ахәы хәрак, ахәы пшәа дықәлан ифәны даизшәа. Иқалап уи лнапы ыргәажьуа дйпыларызтгыи лыпсы тәзар иан дзыхшаз, кыка хшыла дзаазаз. Еизейт ифәнац, ирыздырам ирзықартцара, ацәи хьзырхәага ихъз мырзкәа иахьа ииубилей азгәацто. Ацыхәтәан иагырыбейт ираххәап хәа ифызцәа гәакьақәа, иуаажәлар, еснагь бзиа иибоз, аңсуа ажәа «итәбуп» хәа. Ари ацкыс ирзымпшаант еицәа. Иагьа деигьыргьарын ишьха хәраккәа дрықәгылан далапшуазар уи иқытә иахьа ишышәтыкақачыз, ишазхәз, ишазыгьаз. Л.Кәытцниа Атаратәи ашкол афәи аццара аництоз азәык-шыцәак ракәызтгыи ацәафәа икәз, иахьа имацым рхыпхьазара. Иахьа иухәартә икоуп уахмырпхәшәейт хәккәын Леуарса, уцәажәа, уфызцәа урзәпхьа бжыи фәацала, упоема «Акомфәр» хәа:

Игәыргьойт ихәмаруейт
Иахьа умшын ацәкәырпа
Игәыргьойт ихәмаруейт
Ухаблагь иахьа

Игәыргьойт ушьхақәа

ухыи-пшәа еснагь иубалоз
Игәыргьойт мшыбзиа хәа
Уаб иаштә итәло шапхьа.

Ан дцәыуоит лпә данцслакь, аб илабжышкәа хаддылоит ичкәын дтахар, аха итәыуом ихәбла, итәыуом ифәнац, урт иртахым удырпхәшәарц ушыцәа рыгәтаны. Хәра иаххәарц хтахым Л.Кәытцниа ипоезия хәлеит ирейхәзоу акәафәи хәа, аха имц илша деигзо-мызт, бзиа ибон иаңсуа жәлар, пату ақитцон амилацкәа рейфызара. Уи иажәеинраалақәа бзиа ирбөит ахьыцкәа, ирцөит фырхәала. Иахьа дхыцәа, Л.Кәытцниа

ифырпхәызба Шьаризан дубоит аколнхәарә, икәымжәы пхьаршәтны дпыруа далоуп Даур. Уи иан илхәозтгыи амыткәма куаа нан, уан жәымтәцәа уан агкыи зымбакәа зыбла тшәаз» уажәы иазызыршәеит ан ахцәышла лашәа гәыргьахә. Игоит Л.Кәытцниа ифырхәцәа рыштыбжә ашахтақәарә ифәацаз, игоит апсәтаара пхьака изго афар рыгәтаны.

Л.Кәытцниа ирзуамызт минуткыи баша, ицәымгын аус аниуа азәы дйпырхәагәар зны-зынла истол дызқәыуаз ацшыртә иаларгыланы дышәуан. Шака дгәыргьарыз, иахьа ибар абас аңсуа жәлар еицәафәи. Уашьцәа угәылацәа ужәлар рыхьзала ихәзрахә Бела-стокаа, ахы мыжда амч ахьашәаз ушымпсыз, уцсы штоу ушырку ушьха зыш дүкәа ухаракны, ишызмырзыз ага хәымга хыла ухьзурша. Егырт аңсуа интеллигенция рейпш, иазгәатәтәуп Л.Кәытцниа имша алхразын дара ацхыраара шықәитцоз аңсуа шәкәыфә гәлымтәах, қытәк ицалцыз С.Чанба.

Атарәа рыхьзала исхәар стәхуп ишыртәху ашколи аколнхәарей рыхьз рхызарц.

Ишәеицәшәоит хлитература ашәахәафәа ирейгьу ақәеиара бзиазақәа. Сықәгыларә хс-ыркәшоит Леуарсей шәнызкыфәла уи ифызцәеи хәпсәдгьыл ахьчаразы зхы иаеиғазз ацәицәа хьызкамшәақәа ирыхьзынфәлоу цәахәақәак рыла:

Амца дырцәарц амца
иажәлеит.

Хә хдауапш гәымшәақәа.
Аға дпыххәа, аға дкәақәа,
Хә хәпсәдгьыл дыркаччарц.

Шәа шәызмардаз
адгьыл гакьа,
Хәрт назаза хәкәышхоит.
Шәа шәгәымшәара, шәа
шәхәтцара
Хәштра амамкәа иахьынхоит.

Шьазина Кәытцниа,
афилологикәа тцәарадыррақәа
рқандидат.

Аитәкрақәа апшьыргоит

Аңснытәи аихамшәа

Пхынгәымза 2 рзы имшапысит Ареспубликатә Унитартә Наплакы «Аңснытәи аихамшәа» аихабы Арсоу Чытәнааи, аконкурс «Аңсны акоманда» афиналистцәеи – Аңсны икоу аинклизивтә туризм Ассоциация апрезидент Руслана Гергедааи, Аңснытәи аихамшәақәа рпәссапыртә матцзура аихабы ихәтыпцауа Емир Агрбей рейпылара.

Аңсныпресс акорр. данифәа-ажәоз Руслана Гергедаа, аицыларәфәи тема хаданы икан згәабзиара алшарақәа пцу ауаа рзы иманшәалоу аинфраструктура аццара хәа азгәалтәит. Чыдала ахшыфәышьтра

ацан аихамшәатә транспорт афәи еицш, уи иапну ацакырақәа рфәи аинклизивра азцарақәа. Аицыларә ахәақәа иртагзаны аганкәа зейтәцтралшара пцу атәылауаа ртахрақәа хәсаб рзуны, авокзалкәа рреконтрукция иадхәалоу хаамтәзтәи еицш, зейкәыршәара иафәу апролекткәа рейтахәапшраазы еилацәажәеит. «Аманшәалара абжәааңнытәи ацқараны иқалар ахәтоуп», - инатшны иазгәалтәит Руслана Гергедаа. Лара аихамшәа аусейцуреи иаарту аицәажәарей ишазхиоу азгәато, иарбоу апартни-орра Аңсны егырт аусхккәа рзы ифьырпшыны ишықало азы агәра-гара аалырпшит. Арсоу Чытәнаа аинклизивра – атранспорттә инфраструктура афәиарафәи ихәдоу хырхартәны икоуп хәа инатшны иазгәеитейт: «Аңснытәи аихамшәа рымаха-шьаха зейцшразаалакгыи,

Апсабара ахтынра

Афон Ҷыцтәи ахаҗы 50 ш.

■ Шәышыкәсабжак аҗхьа, 1975 шыкәса пхынгәымза пшьба рзы, адунеи иадырит зейпшыкам апсабаратә цәыртцра – Апсны атцәҗы итцәахыз Афон Ҷыцтәи ахаҗы.

Ари адгьылатцәтәи аҗашьахәы иазкны пхынгәымза пшьба имҗаҗгаз ашыкәсхәылпәзтәи ацеремониатә усмҗаҗгәтә абзоурала, ахаҗы аартра иазку атоурых реагәылархалартә еиҗш алшара роуит уи иа-лахәыз зегьы.

Ахаҗы аартра иадхәалоу атоурых узыршанхо агәымшәареи, ахачхареи, акәҗиареи аныҗшуеит. 1961 шыкәсазы Афон Ҷыцтәи ахаҗы аазыртыз асахьатхьы, аскульптор Гиви Смыр иоуп. Иара 16 шыкәса анихытцыз раҗхьаза акәны 30-40 метра инарзынаҗшуа иахьытцәулаз албаара иеазишәеит.

Г. Смыр икаитцыз аихьзарақәа ртәы аспелеологцәа ианрейхәа ашьтахь, аспелеологиатә экспедиция амҗаҗгар азы азбара рыдыркылеит. Актәи адгьылтцәкәтәи аекспедиция 18 саат ицон. Уи аамтәзы аспелеологцәа еилыркаахьан иаарту ахаҗы апсабара иаҗнәтцыз ахра акәны ишыҗхьазатәыз. Ахпәтәи атцәаратә экспедиция аан атцарауаа 105 саат инареиханы адгьыл атцәка икан. Аусуразы илбаргааз аидара зегьы ахьантара 2,5 тонна ирейхан.

Атцарауаа адгьылтцәкәтәи атцәуларакәа рытцәара мацара акәымкәа, раҗхьатәи атыхракәагы мҗаҗыргейт. Раҗхьатәи аекспедицәкәа ахымҗаҗгаз адгьылтцәкыра шмаҗызгы, атцарауаа иҗваршьон адгьылтцәкәтәи азалкәа рбеиареи рыпцзарей. Раҗхьа ахаҗы Анакәаҗиатәи атыша хәа ахьыртцарц рызбейт, нас Иверскаиа хәа, атцыхәтәан ауп Афон Ҷыцтәи ахаҗы хәа ахьз ахтцә-

ра анырызбаз. Афон Ҷыцтәи ахаҗы азалкәа рызбжак ршәага уаршанхоит, егьырт асталактитәи асталакмитәи аформақәа рыла урыдрыҗхьалоит, ашәышыкәсақәа ишрыкәлоу шыкәдыргәҗоит. Ахаҗы еиуеиҗшым агеологиатә еиҗкаарақәа ркынтә атцарауаа аднаҗхьалоит, иара убасгы абиологцәа зейпшыкам аекосистемақәа тыртцәауеит.

Иахьазы Афон Ҷыцтәи ахаҗы жәзалк рыла ишыкәгылоуп, урт зегьы рхатә хьзқәа рымоуп - «Анакәаҗи», «Нартәа», «Аҗхәа», «Аҗхьарца», «Апсны», «Амхьаҗырцәа рзал», «Аспелеологцәа рзал», «Агелектиттә хәҗы», иара убасгы иҗоуп ахаҗы аартхы изку - «Гиви Смыр» зыхьзу азал.

Ирейхау залуп Амхьаҗырцәа рзал, уи аура 260 метра иҗоуп, ахарақыра 50 метра акынза инеиуеит, зегь рейха иахараку залуп «Аспелеологцәа рзал», ахарақыра 97 метра иназоит.

Афон Ҷыцтәи ахаҗы аартра җынҗажәиҗәба шыкәса ахьтцра иазкыз аиубилейтә ныхәа оумашәа илашан. Аныхәа еиднакылеит зыҗтцәара аҗсабаратә тыҗ атцәара иазыкыз атцарауааи, уи аҗшзара згәы аладуу аҗсхьаҗцәеи.

Адгьылтцәкәтәи акомплекс аҗҗы, ахыхьгы аныхәатә тагылазаашьа ыкан. Асасцәа иргәырҗыаҗаҗеит еицырдыруа апсуа артистцәа – амцәбз зхылтцыз рыкәашарақәа ахаҗы атцанза инеиуан ашоу-гәыҗ «Акәа», адиҗеи «Шьыри», иара убасгы Тимур Пачкориа урт изырыҗейт ральбом «Раида» акынтәи ашәақәа. УАныхәатә усмҗаҗгәтә иалагзаны ахаҗы атоурых иазку афотоцәыргәкәтә еиҗкаан. Ацәыргәкәтә атааҗцәа ирылнаршейт Афон Ҷыцтәи ахаҗы аҗыдарақәа, аҗшзарақәа даҗазныкыгы рыхә ашьара, ианаартыз аамта инаркны иахьанза уи зхысыз аҗейтцәкрақәа рбара.

50 шыкәса Афон Ҷыцтәи ахаҗы атцәареи аҗиареи рҗы хтис дууп.

Еиҗкааз аныхәа – ари адгьылтцәкәтәи аҗашьахәы даҗазныкыгы ахә ашьареи, иааиуа абицарақәа рзы уи аиқәырхара азхәыцрей рзы илшара бзиоуп.

**Милана Чхабелиаҗа,
Алиона Гәымпха,
афилологиатә факультет
ажурналистика акәша 2-тәи
акурс аstudentцәа**

Ритца асимфония

Ихәаадоу аҗазара

Ахра Анкәаб

■ Ааигәа азия Ритца аҗыкә аҗы, раҗхьаза акәны ахәаҗшцәа реаҗхьа икәгылеит, Апсны ахынҗқарратә хортә капелла.

Апсны жәлар рартист, акомпозитор, адирижиор Нодар Цанба

инапхгарала акапелла алахәцәа инарыҗейт апсуйеи аурыси жәлар рашәақәа реиҗш, адунеи аҗы бзиа еицырбахьоу аклассикатә, авокалтә, адоухатә апцамтәаҗыгы.

Ақәгылара иатәаз хтәыла асасцәа реиҗш, апшәмацәаҗыгы гәахәара харақыла ирыдыркылеит, бжыы хыркыла инагзоу ашәа хаақәа аҗыргәылахалара мацара акәымкәа, зтоурых ашәышыкәсақәа рдацпәшә иаларсу апсуа милаттә доуха ианыхәахаз ари аусмҗаҗгәтә.

Ахортә капелла, зыхьз адунеи

иахьтцәахьоу Ритцәтәи амилаттә хәырцсарра иахаҗроу азия аҗыкә акны ақәгылара, аиҗкаара рыбзоуруп Хьыбла Возбей, ахәырцсарра анапхгарей. Итцәбыргны, ауаҗы шәымтәкәак ирыдамзаргы, кьарала апсеитцәкрахь дназго ари аиҗш ашьаҗа хтәыла иаднаҗхьало рацәаахоит.

Иара убас, ауаҗы агәалакара харақы изто тагылазаашьаҗеит, хәешьаратә Адыгьеиа ахтныкалақь Майкәаҗ азааигәара, атылауааи уи атааҗцәеи бзиа еицырбахьоу, еиуеиҗшым циаа хкыла еибытоу, «Мездах» хәа иахьашьтоу абна-бахчәтә цакыракны, «Абна асимфония» хәа хьзыс измаз, Адыгьеиатәи аконцерттә еидцара иахәтаку, аrespубликаҗә симфониятә аркестр иаарту ақәгыларагы. Асимфония адирижиор хада, Адыгьеиа, жәлар рартист А. Хусниаров, асахьаркыратә напхгәы-Урыстәыла зәаҗсәзтәыз артист А. Семенов. Аоркестр ақәгылара бжыы хаала ихалыртәауан ахкынагзаҗ Д. Умбина.

Амузыкаи апсабарей рыбжыы ссиркәа реилазшара, дарбанызаалак игәы артынчрей гәыразрала апстазаара пхьакәтәи аизырхареи дрызнамырхәыцырц залшом. Баша иурхәахуа, аҗазара хәаадоуп хәа.

Ахәыцқәа рдуinei иазааигәоу

Атыҗыымтә җыц

■ Ааигәа Санкт-Петербург, атыҗыыртә «Юридический центр» урысшәала итнажьит Адамыр Аҗынҗьал ишымтәкәа реизга «Верный друг».

Адамыр Аҗынҗьал диит 1962 ш. Очамчыра арайон Цыҗарда ақытан. 1984 ш. Апснытәи ахынҗқарратә университет далгейт. Акыр шыкәса раахыс дынхоит, аус иуеит Санкт-Петербург. Ипрозатә җымтәкәеи иажәеинраалақәеи апсышәалеи урысшәалеи ирнылахейт апсуа журналкәа: «Амцәбз», «Алашара», агазетқәа «Республика Абхазия», «алитературатә газет «Аамтә».

А. Аҗынҗьал иаҗитцо ахәыцқәа рдуinei иазааигәоуп. Еиҳарак апстәкәеи апсаатәкәеи рыла иа-аирцшуеит еиуеиҗшым ахаҗсахьақәа. Ицәыриго атемақәа аазаратә цакы рымоуп, атцәбырги амци ааибышыа шрымам реилиркаауеит, ауаҗытәыҗса ицәаҗаказшәа бзиақәа ирызхьаирцшуеит, ргәынкыларә марианы иҗуеит, итцоуруи итцоурами ахаҗсахьақәа аҗитцойт. Хәарада, изызхауа ақәыҗшцәа апстазаараҗы амҗа иаша алхраҗы ирыцхраауеит, имҗакәнаҗит.

Ажәамаана алитератураҗы иҗыцым, инартбааны иалартцәоуп. Ахәыцқәа рыкәра иатцанакуа ахтисқәа рыла автор иааирцшуа урыдрыҗхьалоит. Атекстқәа ирышьяшәалоу аҗштәы змоу асахьақәа рыла еиқәыршәоуп.

Гонконг ахәаахәтра-цәыргәкәтәҗы

Абанк ацарақәа рзыргара

■ Апсны Амилаттә банк рашәа-рамза 19 – 22, 2025 ш. Гонконг имҗаҗысуаз XIV Жәларбжьаратәи анунизматтә ахәаахәтра-цәыргәкәтә (HKINF) ахы аланархәит.

HKINF Азия нумизматикатә хтис дуны иҗоуп, уи 40 инареиханы адунеи атылақәа ркынтәи акредиттә еиҗкаарақәеи хазхаталатәи аколлекционерцәеи рхы аладырхәуеит.

Апсны Абанк иааицмыркьазакәа жәларбжьаратәи анунизматикатә цәыргәкәтәкәа, аконференцияқәа ахы аланархәит. Европа, Еиду Америкатәи Аштатқәа, Азия ихадоу анунизматикатә тыҗымтәкәа рҗы акыҗпхьымтәкәа рыла икәгылоит.

Апсны Абанк HKINF пшьынтәтәи алахәхара ауп, уи азиатә хырхарта иахьатәи амш азы

Апсуа пхьаҗцәа автор ихьз шрахахьоугы, ишымтәкәа реизга «Верный друг» ала аурыс пхьаҗцәа рахь ицәыртцра шьаҗа бзиоуп хәа ишьатәуп. Апсышәала иаҗитцо бызшәа хыркыла иҗуеит, иубартә иҗоуп ихатәы бызшәа даара ибзианы ишидыруа, Апсны анҗытц дшынхогы, имилаҗ хдырра имырзит, Санкт-Петербург иҗоуп апсуа диаспора еиднакыло имҗаҗырго аусмҗаҗгәтәкәа дрылахәуп, ипсәдгылы иуаажәлары игәы рзыбылуеит, иаҗсуара ирзуам, лассы-лассы Апсныка даауеит. Абартқәа роуп, хымпәда, арҗиара ашкәа дхьазырцшуагы. Еснаҗ арҗиара агәацпхьәара имазәаит, иаҗхьака аихьзарақәа изыҗшызааит.

В. Ацанба

зегьы рейха аперспектива злоу акакәны иҗхьазоуп. Ацәыргәкәтә идуззоу анунизматикатә плошадка ахәсабала ишыкәгылоуп, уи аҗиара бзиеи адцәалара гәҗаагы амоуп. Арака апснытәи апараҗырцкәеи абанкноткәеи азәлымхара ду роуит.

Сынтәа Апсны Абанк асерия «Апсны афауна» («Фауна Абхазии») иаҗытццо, зыхәҗсәтәкьа 50 псар иҗоу иҗыцу агәаларшәагәтә цара «Дельфин» азыргара мҗаҗнаҗеит. 2023–2024шш. рзы иарбоу асерия аҗы итыҗхьын апарақәа «Ахьшь» («Ястреб»), «Кавказтәи абынчаҗ» («Кавказский благородный олень»), «Леопард».

Апсны Абанк ацарақәа даара азәлымхара бзиа роуит: урт адунеи 30 тәыла ркынтәи аколлекционерцәа иаархәеит, адцәаларақәа ирыццан ацәыргәкәтә анхыркәшаха ашьтахьгы. Иара убас ацәыргәкәтәҗы изырган 2026 шыкәсазы итрыжыраны иҗоу ацарақәа «Нестор Лакоба», «Апардалькыкәа» («Бабочки»).

Ас еиҗш иҗоу аусмҗаҗгәтәкәа рылахәхара Апсны Абанк иазаанартуеит аусуратә еимадара җыцқәа. Ахәтакахьала, Гонконгтәи ацәыргәкәтә ахәаақәа иртагзаны апараҗырпытә еилазаарақәеи аукционтә җнқәеи аиқәшахатрақәа рыбжьатцан. Апс-ни Абанки иарбоу аиҗкаарақәеи аусеицура рыбжьартцахьейт.

АПСНЫМЕДИА

gazeta-apsny.info
apsnygazeta@mail.ru

аҗел: +7 (840) 226-15-75 / 226-59-73
аҗызтҗыҗ: Апсны, Акәа ақ, Ажәанба имҗа, 9

Аредактор хада
Ахра АНҚӘАБ

Агазет адцала иҗым астатиа ахә аредакция иазшәазом. Агазет ахә–20 маат.